

Napovedovanje prihodnosti
je nezanesljivo in nevhvaležno
Potrošniki bodo dobili lažji dostop
do zaupanja vrednih podatkov



Digitalni potni list je rojen,
sledi ukrepanje

Incom LEONE uvaja
logistično etiketo z 2D kodo

Intervju:
dr. Maja Fošner

Intervju:
Francesca Poggiali



Vsebina



Izdajatelj:

**Zavod za identifikacijo
in elektronsko izmenjavo
podatkov – GS1 Slovenija**

Odgovorna urednica:

Zdenka Konda

Izvršni urednik:

Bruno Kuzmin

Lektoriranje:

Lidija Jurman

Oblikovanje

in priprava za tisk:

Mateja Vrbinc

Fotografije:

GS1 Slovenija

GS1 AISBL

Barbara Pristavec

Tadej Kreft

Pixabay

Shutterstock

LEONE

Fakulteta za logistiko

Univerze v Mariboru

Naslov izdajatelja

in uredništva:

GS1 Slovenija, Dimičeva 9

1000 Ljubljana

Tel.: **+386 1 58 98 320**

Faks: **+386 1 58 98 323**

E-pošta: **info@gs1si.org**

www.gs1si.org

Tisk:

K2 PLUS d.o.o.

Naklada: 5000 izvodov

Uvodnik	1
Obletnica	
GS1 Slovenija je obeležil 30-letnico delovanja	2
Novice	4
Standardi	
Digitalni potni list je rojen, sledi ukrepanje	7
Intervju: Francesca Poggiali	9
Hrana	
Standardi v službi manjših izgub v prehranskih verigah	10
Novosti na področju označevanja mesa v letu 2022	13
Prodaja hrane prek spletnih tržnic	14
Uvajanje 2D kod	
Incom LEONE uvaja logistično etiketo z 2D kodo	16
2D kode na maloprodajnih izdelkih	18
Intervju: dr. Maja Fošner	
Napovedovanje prihodnosti je nezanesljivo in nevhvalno	21
Logistika	
Pretok medicinskih izdelkov omejujejo ozka grla v tovornih pristaniščih	25
Zdravstvo	
S serijskim skeniranjem v boj proti ponarejenim medicinskim izdelkom	26
Evropska komisija vzpostavlja evropski zdravstveni podatkovni prostor	28
S standardi do krajših čakalnih vrst	30
GS1 Digital Link v zdravstvu	
Ena edinstvena koda za mnogo informacij in namenov	31
Preverjanje podatkov	
Zagotavljanje ustrezne identitete izdelka z Verified by GS1	33
GDSN in Spar	
Globalna sinhronizacija matičnih podatkov, projekt »1. faza uvedbe GDSN v Spar Slovenija«	35
Projekt FNS-Cloud	
GS1 Slovenija v družbi evropskih raziskovalcev	37
Akademija GS1 Slovenija	
Primer dobre prakse prenosa vsebin GS1 po načelu »Train the Trainer«	39
Koristne informacije za člane GS1 Slovenija	41
Utrinki iz leta 2022	44
Kolumna	
O čem se pogovarjajo stare mame?	



Zdenka Konda, GS1 Slovenija

Uvodnik

Obletnice so pomemben del našega življenja. Spominjajo nas na pomembne dogodke, trenutke, osebnosti, prelomnice iz bližnje ali daljne preteklosti, ki so nam, posameznikom ali pa skupnosti, oblikovale osebno ali kolektivno zavest ter pomagale pri razumevanju časa in prostora, v katerem živimo in delamo.

Vsak začetek nečesa novega, vsako odkrije, vsaka zamisel ali rešitev, ki tako pogosto vznikajo v zadnjih desetletjih, tudi kot del tako hitro spreminjajočega sveta, še ne pomeni arhimedovske Eureka. Pa vendarle je nekaj takih, ki so v temelju spremenile in pustile pomemben odtis v življenju in delu velikega dela poslovnega sveta. In prav mednje sodijo tudi standardi GS1, ki so po prepričanju mnogih eni od najuspešnejših standardov sploh. In prav zato si zaslužijo svoje obletnice, od 50. obletnice rojstva organizacije GS1, ki jo bomo praznovali letos, do 50. obletnice GTIN – globalne trgovinske številke izdelka, ki smo jo obeležili pred dvema letoma, ali pa do 30. obletnice GS1 Slovenije, ki smo jo praznovali lani.

Ob vseh spremembah, s katerimi smo se soočali kot družba ali posamezniki, so standardi, še posebej pa standardi GS1, ostajali z nami in postavljali okvire možnega in mogočega. Njihova naloga, da na vsakem koraku pomagajo zagotavljati transparentnost poslovanja, sledljivost, učinkovitost, varnost, interoperabilnost, je tistim, ki so to želeli, olajšala pot v sodobnejše načine poslovanja, delovanja in obvladovanja nenačrtovanih in nepredvidljivih situacij.

Posebej pomembno je poudariti njihovo zmožnost prilagajanja in uporabe v različnih industrijah in panogah, od trgovine in z njo povezane industrije blaga za široko potrošnjo do logistike in energetike, farmacevtske industrije, vse do bančnega sistema.

Žal nam v zadnjih desetih letih v Sloveniji le v zdravstvu ni uspelo, kakor smo si želeli, prepričati tako odgovornih v pristojnem ministrstvu kakor izvajalcev zdravstvenih storitev, razen seveda nekaterih svetlih izjem, da bi lahko s standardi GS1 pomagali rešiti premnoge težave, ki so se zgrnile v ta pomemben del družbene infrastrukture. Odgovorni državni instituciji za nakup ustreznih cepiv smo v času koronakrize ponujali rešitev za sledljivost in spremljanje cepiv od proizvodnje do rame pacienta, ki jo je med drugim potrdila tudi Svetovna zdravstvena organizacija. Na različnih konferencah in seminarjih smo predstavljali in odgovornim dokazovali, kako lahko s standardi GS1 pomagamo na primer preprečiti napake, kot so zamenjave pacientov, vzpostaviti učinkovitejši sistem sledljivosti različnih implantatov, omogočiti enostavnejši in varnejši sistem dodeljevanja zdravil pacientov v bolnišnicah in ne nazadnje povezati številne informacijske rešitve ne le v eni ustanovi, ampak po vsej Sloveniji. Še bi lahko naštevali in naštevati.

Že leta se vedno znova in znova poraja vprašanje, kako so učinkovitost in vrednost standardov GS1 prepoznali v mnogih panogah doma in v zdravstvu tudi v tujini, pri nas pa argumenti strokovnosti v zdravstveni panogi očitno nikakor ne zaležejo in nikogar ne prepričajo. Morda pa tega le nočejo razumeti.



Bruno Kuzmin, GS1 Slovenija

Obletnica



GS1 Slovenija je obeležil 30-letnico delovanja

V neodvisni in nepridobitni organizaciji GS1 Slovenija, kjer delujemo na področju mednarodnih standardov GS1 za identifikacijo, zajem in elektronsko izmenjavo podatkov, smo sredi lanskega leta obeležili 30-letnico delovanja. Rojstnodnevna zabava z naslovom »Črte, ki so nas zaznamovale« je potekala v Klubu Cankarjevega doma.

Slavnostna prireditev, na kateri je navzoče poleg direktorice Zdenke Konde in predsednice sveta GS1 Slovenija Majde Fartek nagovoril celo predsednik in izvršni direktor mednarodne organizacije GS1 Miguel A. Lopera, so se udeležili številni predstavniki podjetij, včlanjenih v GS1 Slovenija (skupaj jih je več kakor 3700), slovenski gospodarstveniki in vidni predstavniki ustanov, s katerimi stopa po skupni poti slovensko predstavništvo mednarodne organizacije GS1 z nič manj kot 116 nacionalnimi predstavništv. Med številnimi gosti ni bilo mogoče spregledati predstavnikov družb, ki so pred 30 leti tvorile ustanovne člane organizacije GS1 Slovenija. To so bili Mercator, Gorenje, Merkur, Droga Kolinska, Petrol in Gospodarska zbornica Slovenije. Na prireditvi niso manjkali niti novodobni partnerji





ČRTE, KI SO NAS ZAZNAMOVALE



GS1 Slovenija, kot so Spar, Spica, Panteon, Tosama, Eos, Medex in, denimo, Fakulteta za logistiko, ki jo je zastopala dekanica prof. dr. Maja Fošner.

Slednja je v slavnostnem nagovoru poudarila, da so na Fakulteti za logistiko izjemno ponosni, da se GS1 Slovenija uvršča med njihove poslovne partnerje, in da jih veseli, da je direktorica podjetja Zdenka Konda pomembna članica programskega sveta fakultete, kjer z neposrednostjo in nasveti pomembno prispeva k izboljšanju študijskih vsebin. Dekanica je dodala, da verjame, da bo GS1 Slovenija še naprej pomemben partner fakultete in slovenskih podjetij, ki si želijo vzpostaviti uspešne programe sledljivosti. Slednji predstavljajo odlično podlago za sodelovanje ter priložnost za uvajanje koristnih novitet na področju logistike in skupne prihodnosti.

30 let jasnih ciljev, vizije in poslanstva

GS1 Slovenija si že od vsega začetka prizadeva za oblikovanje in izvajanje globalnih standardov, ki se uporabljajo v preskrbovalnih verigah. Standardi GS1

nudijo okvir za učinkovit in zanesljiv pretok proizvodov, storitev in vseh z njimi povezanih podatkov. Vse to prinaša koristi podjetjem in izboljšuje kakovost življenja ljudi. Standardi so pri tem učinkovito orodje za kakovostnejše sodelovanje med podjetji in povečujejo interoperabilnost med različnimi panogami, kar predstavlja enega od ključnih apostolatov trenutnega in prihodnjega delovanja GS1 Slovenija.

Predsednik in izvršni direktor mednarodne organizacije GS1 Miguel A. Lopera je v svojem govoru med drugim potrdil gornja dejstva s podatkom, da je GS1 Slovenija v 30 letih licenciral kar 13.500 predpon GS1. Lopera je poudaril, da je bil GS1 Slovenija med prvimi članskimi





organizacijami GS1 pri označevanju zdravil s števkami GS1 in med prvimi, ki so uvedle 2D kodo na zdravilih. Zelo jasno je pohvalil še vlogo GS1 Slovenija na področju študijskih dejavnosti in njegovo sodelovanje z različnimi izobraževalnimi organizacijami.

Delovanje GS1 Slovenija bo temu primerno v bližnji prihodnosti usmerjeno na naslednja področja: formiranje akademije GS1 za srednješolsko in univerzitetno izobraževanje, priprava projektov za migracijo s črtnih kod na 2D kode, izdelava priporočil za sledenje

alkoholnih pijač, prenova priporočil pri sledenju svežih nepredpakiranih mesnih izdelkov in, denimo, uvajanje standardov pri železniškem gospodarstvu. GS1 Slovenija bo hkrati nadaljeval z aktivnostmi na področju zdravstva in uvajanjem standardov v domovih za ostarele v dogovoru z Ministrstvom za digitalizacijo.

V zaključnem delu praznovanja obletnice je navzoče še enkrat nagovorila direktorica GS1 Slovenija Zdenka Konda. Prisotnim se je zahvalila za podporo, ki so jo nudili GS1 Slovenija pri njegovem razvoju. Še posebej je izpostavila prvega sekretarja združenja SANA, gospoda Franca Kogovška, vse člane organov upravljanja, svetov in strokovnih svetov ter vse dosedanje predsednike. Med njimi ne gre spregledati predanega dela Rudija Cornuta, Cvetane Rijavec, Franca Rutarja in Franca Kodele. Za tvorno sodelovanje se je Zdenka Konda posebej zahvalila še nekdanjemu predsedniku Gospodarske zbornice Slovenije Jošku Čuku.

Dekanica je dodala, da verjame, da bo GS1 Slovenija še naprej pomemben partner fakultete in slovenskih podjetij, ki si želijo vzpostaviti uspešne programe sledljivosti.

Novice

GS1 Slovenija uvaja 3D-učne pristope

GS1 Slovenija je v sodelovanju s Spar Slovenija zagnal inovativni proces učenja s tehnologijo VIAR360. Ta temelji na prikazu procesov v 3D-tehniki. Z njo lahko dijaki, študenti in predavatelji z interaktivnostjo in interakcijo z



okoljem v realnem času pridobijo občutek, da se nahajajo v specifičnem prostoru, ki ga raziskujejo. Uporabnik se na ta način izobražuje na realnih primerih v varnem okolju. To je še posebej priročno pri načrtovanju in optimizaciji logističnih procesov, kjer s tehnologijo VIAR360 preigravamo različne scenarije in poti do zelenega cilja. Tovrsten učni pristop omogoča ob realistični izkušnji lažje učenje in boljše pomnjenje. Izobraževanje, ki temelji na virtualni resničnosti, omogoča še vstop v okolje, kamor večinoma ne smemo ali težje vstopimo. Vse to prispeva k pridobivanju dragocenih izkušenj in veščin. Program usposabljanja s 3D-učnim pristopom in poudarkom na uporabnosti globalnih standardov GS1 v poslovnem okolju je namenjen v prvi vrsti dijakom, študentom ter predavateljem in profesorjem srednjih, višjih in visokih šol ter fakultet. **BK**

Standardi GS1 povečujejo uspešnost cepljenja



Mednarodna družba Deloitte je sredi lanskega leta objavila poročilo, v katerem poziva mednarodne zdravstvene organizacije k spodbujanju uporabe globalnih standardov, kot je črtna koda GS1 DataMatrix. Z njo je identifikacija izdelkov v medicinskih preskrbovalnih verigah lažja, kar predstavlja med drugim temelj za hiter, pravičen in varen dostop ljudi po vsem svetu do cepiv, kot so, denimo, tista proti Covid-19. Poročilo, ki sledi drugi objavi družbe Deloitte na enako temo iz januarja 2021, priporoča deležnikom s področja zdravstva sprejetje usklajenih globalnih ukrepov s pomočjo standardov za identifikacijo in sledljivost. Poročilo pojasnjuje še, kako bo zahteva po serializaciji cepiv omogočila učinkovitejšo in natančno sledljivost distribucije cepiva ter pomagala v boju proti ponarejenim cepivom. Velja dodati, da trenutno deluje skladno z zahtevami ali sprejema uporabo črtna koda GS1 DataMatrix že več kot 75 držav. Črtna koda GS1 DataMatrix vključuje kritične podatke, na čelu s številko lota, datumom poteka uporabnosti in serijsko številko, kar pomaga zmanjšati napake ter omogoča sledljivost medicinskih izdelkov. **BK**

TradeTech potrjuje pomembnost standardov GS1

Svetovna trgovinska organizacija s sedežem v Ženevi in neodvisni mednarodni Svetovni gospodarski forum sta izdala poročilo s priporočili za učinkovitejšo, vključujočo in trajnostno svetovno trgovino. Dokument se v veliki meri opira na standarde GS1 in potrjuje njihovo učinkovitost pri doseganju zadanih ciljev. Mednarodni organizaciji pozivata temu primerno vse politične in industrijske odločevalce, da v največji možni meri izkoristijo nove tehnologije in digitalne rešitve za izboljšavo trgovskih procesov, pospešitev gospodarskega okrevanja in odpravo ozkih grl po preskrbovalnih verigah po vsem svetu. Poročilo z naslovom »The promise of TradeTech; Policy approaches to harness trade digitalization« predstavlja ob tem nabor tehnologij, ki olajšujejo svetovno trgovino in jo naredijo za vse deležnike bolj vključujočo, učinkovito in glede zelene prihodnosti trajnostno. Ključno vlogo igrajo pri tem poslanstvu globalna trgovinska številka izdelka (GTIN), globalna klasifikacija izdelka (GPC) in globalna lokacijska številka (GLN), saj predstavljajo sprejete in priznane rešitve za identifikacijo in klasifikacijo. **BK**



Evropska komisija z novo strategijo standardizacije

Evropska komisija je sprejela novo strategijo Evropske unije o standardizaciji. Z njo želi s pomočjo globalnih standardov podpreti prizadevanja za vzdržen, zelen in digitalno enoten trg na območju Evropske unije, kar bo v svetovnem merilu prispevalo k višji stopnji zavedanja o pomembnosti standardizacije na področju delovanja številnih organizacij. Evropska unija postaja s tem ambasadorica in »izvoznica« vrednot, ki zagotavljajo podjetjem na njenem območju pomembno prednost v smislu učinkovitejšega in pionirskega delovanja. Tehnološka suverenost Evrope, zmožnost njenega samostojnega delovanja in varstvo vrednot Evropske unije bodo temu primerno odvisne predvsem od uspešnosti uvajanja globalnih standardov.

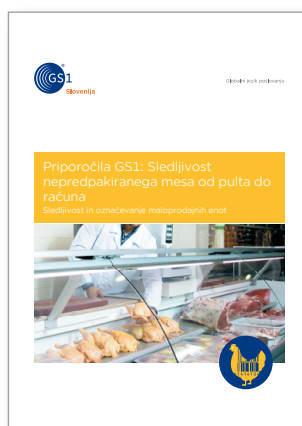
Pri izvajanju strategije bo pomembno vlogo igral GS1, kjer bosta njegovi prednostni nalogi delovati na področju izdajanja e-računov ter uvajati digitalne potne liste za izdelke in storitve. Delovanje na področju e-računov bo temeljilo na spodbujanju elektronskega izdajanja računov pri javnih naročilih in uvajanju elektronskega naročanja. Najpomembnejši cilj uvedbe digitalnih potnih listov na različnih področjih pa sloni na zagotavljanju visoke

okoljske učinkovitosti vseh izdelkov in storitev na trgu Evropske unije, saj potni listi omogočajo kakovostnejši pretok informacij v celotni življenjski dobi izdelka ali storitve. **BK**



Strokovne brošure s priporočili GS1

V organizaciji GS1 Slovenija smo izdali štiri strokovne brošure, ki povzemajo ključne napotke s področja označevanja in sledljivosti nepredpakiranega mesa na poti od pulta do računa, sadja in zelenjave s poudarkom na transportnih in logističnih enotah, rib, ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter označevanja in sledljivosti alkoholnih pijač. Vse brošure so na voljo v tiskani in digitalni obliki, njihov nakup je mogoč prek spletne povezave: <https://www.gs1si.org/Kaj-ponujamo/Ceniki/Cenik-brosur-in-publikacij>.



POZOR

Novo pravilo o prepovedi ponovne uporabe številke GLN je že v veljavi!

S 1. julijem 2022 je v veljavo stopilo novo pravilo, ki prepoveduje ponovno uporabo številke GLN. To pomeni, da se številka GLN, ki je že dodeljena enemu pravnemu subjektu ali lokaciji, NE SME ponovno dodeliti drugemu pravnemu subjektu ali lokaciji. Podobno se je to zgodilo že s številko GTIN za označevanje izdelkov, katere ponovna uporaba ni več dovoljena od 1. januarja 2019 dalje.

Kaj je GLN?

GLN (Global Location Number) je globalna lokacijska številka, ki se uporablja za identifikacijo pravnih subjektov, njihove organizacijske strukture in lokacij. Lokacija je lahko fizični kraj (skladišče, soba za shranjevanje ali celo polica v trgovini). Lahko je pravni subjekt (podjetje), oddelek podjetja (skladišče) ali oddelek v sklopu podjetja (računovodski oddelek podjetja).

Uporaba GLN namesto lastnega notranjega sistema oštevilčenja lokacij pomeni za podjetje prednost, ker zagotavlja standardiziran način za enotno globalno identifikacijo lokacij. To je pomembno v odprtem in mednarodnem okolju poslovanja in predvsem pri e-poslovanju.

Kakšne spremembe nas še čakajo?

V letu 2022 je bil izdan nov standard dodeljevanja številke GS1 GLN (GS1 GLN Allocation Rules Standard), ki vključuje nova pravila dodeljevanja različnih tipov številke GLN (na primer pravni, fizični ...). Na podlagi novega standarda bomo v GS1 Slovenija spremenili postopek dodelitve številke GLN, o čemer bomo člane pravočasno obvestili.

Standardi

Digitalni potni list je rojen, sledi ukrepanje

Evropska komisija je 30. marca 2022 sprejela predlog uredbe o trajnostnih proizvodih v okviru zelenega dogovora na ravni Evropske unije. Ta določa cilje za vzpostavitev prve podnebno nevtralne regije do leta 2050, kjer bodo igrali s pomočjo standardov GS1 zasnovani digitalni potni listi pomembno vlogo na življenjski poti vseh izdelkov, ki se proizvajajo ali tržijo na trgu Evropske unije.

Predlog uredbe, pri katerem je GS1 proaktivno sodeloval zadnji dve leti, vključuje digitalne potne liste za izdelke, s katerimi se srečujemo na trgu EU. Koncept vključuje skoraj vse sektorje, saj so iz njih izvzeta le področja hrane, krmil in zdravil. Predlog uredbe se nanaša na vse oblike fizičnega blaga, vključno s sestavnimi deli in vmesnimi proizvodi, ki se tržijo ali so dani v uporabo na trgu EU. Opredelitev vključuje tako izdelke, proizvedene v Evropi, kot uvožene na območje trga EU, kar pomeni, da bo uredba pomembno vplivala na svetovno trgovino.

Uredba prepoveduje uničenje neprodanih izdelkov široke porabe in določa obvezna merila za »zeleno« javna naročila. Splošni cilj predloga izhaja iz zahteve po zmanjšanju okoljskih vplivov izdelkov na okolje v njihovem celotnem življenjskem ciklu s pomočjo učinkovitih digitalnih rešitev. To spremlja doseganje ciljev industrijske politike EU, ki stremijo k povečanju povpraševanja po trajnostnem blagu in podpori trajnostni proizvodnji.

Uredba določa nove dolžnosti in pravice za proizvajalce, uvoznike, distributerje, trgovce, serviserje, predelovalce, podjetja s področja recikliranja in vzdrževanja, končne uporabnike, potrošnike, nacionalne organe, organizacije javnega interesa, Evropsko komisijo in vse druge organizacije, ki delujejo v imenu zgoraj naštetih deležnikov. Evropska komisija je hkrati sprejela strategijo za trajnostno in krožno delovanje na področju tekstilne industrije ter revidirala uredbe o gradbenih proizvodih.

Evropski digitalni potni list

Dejstvo, da morajo izdelki imeti potni list, ni novo. To ne predstavlja nikakršne novosti niti na ravni GS1. Je pa ključno, da gre za zakonodajni proces, ki sloni na temeljih zelene in digitalne preobrazbe. Uredba navaja, da je digitalni potni list skupek podatkov, ki so značilni za izdelek in vključujejo informacije iz delegiranega akta, do katerih je dostop mogoč prek elektronskih sredstev oziroma digitalnih nosilcev podatkov.

Po novi uredbi mora potni list izdelka:

- zagotoviti, da lahko akterji po vsej verigi uporabe, vključno s potrošniki, gospodarskimi subjekti in pristojnimi nacionalnimi organi, dostopajo do informacij o izdelkih, ki so zanje pomembne;
- izboljšati sledljivost izdelkov vzdolž preskrbovalne verige;
- olajšati nacionalnim organom preverjanje skladnosti izdelkov;
- vključevati potrebne podatkovne attribute, ki omogočajo sledenje vseh potencialno nevarnih snovi v vsem življenjskem ciklu izdelka.

Opozoriti velja, da morajo biti potni listi za izdelke v smislu prenosa podatkov interoperabilni z drugimi potnimi listi v vseh skupinah izdelkov, vključno s tehničnimi, semantičnimi in organizacijskimi vidiki interoperabilnosti in komunikacije po vsej verigi. Potni list izdelka predstavlja temu primerno ključ interoperabilnosti

Digitalni potni list bo dragoceno orodje za podjetja in potrošnike pri zagotavljanju ustreznih podatkov o izdelkih v obdobju njihovega celotnega življenjskega obdobja, kar je temelj krožnega delovanja gospodarstva.

in nujen element v smislu uvrščanja izdelkov na trg EU v postopkih ugotavljanja njihove skladnosti. Poleg tega uredba pojasnjuje, da imajo potrošniki, gospodarski subjekti in drugi ustrezni akterji prost dostop do potnega lista na podlagi dodeljenih pravic dostopa. Digitalni potni list ne sme poleg naštetega ustvarjati zaprtih podatkovnih sistemov, dostopnih le nekaterim operaterjem z uporabo posebne in drage podatkovne infrastrukture!

Podlago predstavljajo odprti in globalni standardi

Predlog uredbe se sklicuje na globalne in odprte standarde GS1, kar dokazuje pomembnost njihove vloge v smeri izpolnjevanja zahtev industrije in regulatorjev.

Jasne primere slednjega predstavljajo naslednje definicije:

- Za zagotovitev interoperabilnosti morata biti nosilec podatkov in edinstveni identifikator izdelka objavljena v skladu z mednarodno priznanimi standardi.
- Da bi zagotovili, da je potni list za izdelek prilagodljiv, agilen in tržno usmerjen ter se razvija v skladu s poslovnimi modeli, trgi in inovacijami, bo moral temeljiti na decentraliziranem podatkovnem sistemu, ki ga vzpostavijo in vzdržujejo gospodarski subjekti.
- Edinstvena identifikacija izdelkov je temeljni element,

ki omogoča sledljivost v dobavni verigi. Zato je treba potni list izdelka povezati z edinstvenim identifikatorjem izdelka. Poleg tega bo moral potni list, kjer je to primerno, omogočati sledenje akterjev in proizvodnih obratov, povezanih s tem izdelkom. Za zagotovitev interoperabilnosti je treba v skladu z mednarodno priznanimi standardi objaviti edinstvene identifikatorje operaterja in edinstvene identifikatorje objektov, ki omogočajo sledljivost.

- Edinstveni identifikator izdelka pomeni edinstven niz znakov za identifikacijo izdelkov, ki omogoča spletno povezavo do potnega lista izdelka.
- Edinstveni identifikator operaterja predstavlja edinstven niz znakov za identifikacijo akterjev, vključenih v vrednostno verigo izdelkov.
- Edinstveni identifikator objekta pomeni edinstveni niz znakov za identifikacijo lokacij ali zgradb, ki so vključene v vrednostno verigo izdelka ali jih uporabljajo akterji, vključeni v vrednostno verigo izdelka.
- Nosilec podatkov in edinstveni identifikator izdelka se objavita v skladu s standardom ISO/IEC 15459:2015.
- Vsi podatki, vključeni v potni list za izdelek, morajo temeljiti na odprtem standardu, razvitem v interoperabilni obliki in so strojno berljivi ter strukturirani pri iskanju.
- Edinstveni identifikatorji operaterja in edinstveni identifikatorji objekta morajo biti v skladu s standardom ISO/IEC 15459:2015.
- Carinski deklaranti vključijo edinstveni identifikator izdelka v carinsko deklaracijo za sprostitev v prosti promet kateregakoli zajetega izdelka.



Prvi digitalni potni listi bodo uvedeni z začetkom leta 2026 za industrijske baterije in baterije za električna vozila z zmogljivostjo nad 2 kWh. Sledili bodo digitalni potni listi za izdelke z drugih področij.

Prihodnji koraki na ravni EU

Predlog uredbe gre sedaj v zakonodajni postopek soodločanja, ki vključuje sodelovanje Evropskega parlamenta in Sveta. Ta postopek lahko traja 16 do 18 mesecev. Evropska komisija mora hkrati izvesti prednostno razvrstitev proizvodov, ki jih bo urejala nova uredba, in zahteve, ki bodo zanje veljale. V ta namen sprejema Evropska komisija vsaj triletni delovni načrt in določa seznam skupin izdelkov, za katere namerava sprejeti delegirane akte.

Zahteve o podatkih, o katerih bo potekalo odločanje, zajemajo:

- informacije, ki jih je treba vključiti v potni list izdelka za potrošnike, gospodarske subjekte in pristojne nacionalne organe,
- postavitev, v kateri bo predstavljen nosilec podatkov, in njegovo pozicioniranje,

- ugotovitev, ali mora potni list izdelka ustrezati ravni modela, serije ali artikla,
- način, na katerega mora biti potni list izdelka dostopen strankam, preden jih zavezuje prodajna pogodba, tudi v primeru prodaje na daljavo,
- akterje, ki lahko uvedejo ali spremenijo podatke v potnem listu izdelka, vključno z ustvarjanjem novega potnega lista za izdelek, kadar je to potrebno,
- obdobje, v katerem ostane potni list izdelka na voljo,
- posebne pravice dostopa na ravni skupine izdelkov.

Ocenjuje se, da bo Komisija uvedla 18 novih delegiranih aktov med letoma 2024 in 2027 ter 12 novih delegiranih aktov med letoma 2028 in 2030, kar bo omogočilo uporabo potnega lista za izdelke. Temu primerno je GS1 na podlagi dosedanjih aktivnosti postavil nekaj osnovnih načel za podatkovno arhitekturo digitalnega potnega lista izdelka skladno s standardi, ki jih kot neprofitna in neodvisna organizacija ustvarja.

Intervju

Potrošniki bodo dobili lažji dostop do zaupanja vrednih podatkov

O uvajanju digitalnih potnih listov (DPP) smo spregovorili s Francesco Poggiali, ki zaseda mesto glavne uradnice za javno politiko v Evropi pri GS1.

Kakšna je strategija GS1 glede uvedbe DPP v Evropi?

Strategija GS1 vključuje resnično vse interesne skupnosti, vključno s podjetji in združenji z različnih področij in sektorjev, naj bodo to ponudniki tekstila, elektrike in elektronike ali različnih komponent, ponudniki rešitev, potrošniki in seveda regulatorji. Zadnji regionalni forum »GS1 in Europe« je po tej plati dal glas vsem deležnikom in je nazorno predstavil širši pogled na uvajanje DPP.

Kaj bodo potrošniki pridobili z uvedbo DPP?

Z vidika regulatorjev bodo potrošniki dobili lažji dostop do zaupanja vrednih podatkov o izdelkih, ki prihajajo od vseh deležnikov preskrbovalne verige. Z vidika potrošniških združenj bo DPP omogočil potrošnikom pravico do popravila, kar je nov koncept, uveden z zakonodajo EU. To pomeni, da bodo lahko potrošniki

s pomočjo informacij iz DPP lažje in hitreje popravili, zamenjali ali nadomestili določen del izdelka – današnji postopki so po tej plati žal dolgotrajni. Menim, da sta obe perspektivi zelo legitimni in da je zadnja pomembna tudi z vidika GS1, saj pomeni identifikacijo komponent izdelkov.

Kdaj lahko pričakujemo DPP na področju hrane na evropskem trgu?

Uredba o okoljsko primerni zasnovi trajnostnih izdelkov, kakršna je danes, izključuje živila, krmo in zdravila, a bi se to lahko na pobudo Evropskega parlamenta kmalu spremenilo. Če bo izvajanje DPP obrodilo vse priložnosti in prednosti v drugih sektorjih, bomo skoraj gotovo pričali temu, da bodo gospodarski subjekti s področja živilske industrije začeli pritiskati na regulatorje EU, naj DPP vključijo tudi v to področje. Ne izključujem, da bi se to lahko zgodilo čez tri do pet let.



Hrana

Standardi v službi manjših izgub v prehranskih verigah

Na predlog Argentine in s podporo Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) je Generalna skupščina Združenih narodov razglasila 29. september za mednarodni dan ozaveščanja o izgubah hrane in odpadni hrani. Kako si lahko pri preprečevanju slednjega pomagamo s standardi?

Mednarodni dan ozaveščanja o izgubah hrane in odpadni hrani, ki smo ga prvič obeležili leta 2020, predstavlja priložnost za spodbujanje dejavnosti in uvajanje predlogov, s katerimi prispevamo k zmanjšanju odpadne hrane. Obeleževanje tega dne pomembno prispeva k ozaveščanju in iskanju možnih rešitev na vseh ravneh, kar prispeva k zmanjševanju naraščajoče lakote in k manjši količini zavrženih živil. Živila se žal izgubijo ali zavržejo na vseh stopnjah preskrbovalnih verig – naj bo to na kmetijah, pri prevozu, obdelavi, predelavi, proizvodnji, v trgovinah, restavracijah in javnih ustanovah, kot so vrtci, šole, bolnišnice in domovi za starejše. Z enormnim deležem odpadne hrane se srečujemo tudi v domačih gospodinjstvih.

Kaj lahko naredimo sami

Posameznik lahko k zmanjšanju količin zavržene hrane prispeva na različne načine. Za začetek kupujmo le to, kar rabimo. Pri tem izberimo ustrezno velike količine ali kupujmo živila, ki niso predpakirana. Pri nakupih sledimo razumu in upoštevamo frazi »porabiti do« in »uporabno najmanj do«. Prva oznaka označuje datum, do katerega so živila varna za uporabo in jih po preteku ne smemo uporabljati. Oznaka »uporabno najmanj do« pomeni datum minimalne trajnosti, do katerega živilo ohranja pričakovano kakovost. Po preteku so živila še varna za uporabo, a njihova kakovost začne upadati. Zato je zelo pomembno, da shrambo in hladilnik z živili redno pregledujemo, rotiramo izdelke in porabimo najprej starejše.

Nič manj pomembno ni, da pri pripravi in strežbi hrane serviramo manjše porcije, ki jih po potrebi dopolnimo z dodatnimi količinami. Presežke shranimo in jih

zaužijemo pozneje. Pri nekaterih trdih živilih lahko odstranimo plesnivi del in živilo uporabimo. Mehka živila, na katerih se pojavi plesen, večinoma niso več primerna za uživanje. Odvečno hrano delimo, lahko jo podarimo in pomagamo ljudem v stiski. Pri pripravi živil uporabimo manj zaželenih dele, iz katerih naredimo drugo jed. Iz ostankov zelenjave ustvarimo, denimo, jušno osnovo, iz prezrelih jabolčk jabolčno čežano.

Alarmantni podatki kličejo po ukrepanju

Številke, ki govorijo o količini zavržene hrane, so ogromne. Prebivalci Slovenije smo lani zavrgli 143.254 ton hrane, kar pomeni, da je vsak prebivalec Slovenije v povprečju odvrzel 68 kilogramov živil. Na ravni Evropske unije je številka »grozljiva«. V Evropski uniji zavržemo na leto 153 milijonov ton hrane, kar pomeni 20 odstotkov v Evropski uniji proizvedene hrane. Med živilskimi odpadki jih v gospodinjstvih ustvarimo okoli 30 milijonov ton. Z vidika letnega stroška na ravni podjetij in gospodinjstev iz Evropske unije omenjeno predstavlja 143 milijard evrov. Živilski odpadki ustvarijo ob tem na ravni Evropske unije šest odstotkov emisij toplogrednih plinov. Količina odpadkov je še bolj tragična ob upoštevanju podatka, da si desetina prebivalcev Evropske unije ne more vsak drugi dan privoščiti kakovostnega obroka. Podobni statistični podatki veljajo za celoten planet, kjer se zavrže tretjina pridelane hrane.

Sodeč po oceni, da se bo zaradi potreb naraščajočega števila prebivalstva morala proizvodnja hrane povečati do leta 2050 za 70 odstotkov, nas čakajo veliki izzivi. Poleg socialnega in finančnega vidika predstavlja



Številke, ki govorijo o količini zavržene hrane, so alarmantne. Z ustreznim označevanjem živil z 2D kodami in podpornimi programi lahko trgovci radikalno zmanjšajo količino zavrženih živil

zavržena hrana velik okoljski problem, saj izgubljammo dragocene vire, čezmerno izrabljamo prst in vodo, količine metana ob razkroju močno vplivajo na podnebne spremembe. V okviru Agende za trajnostni razvoj so temu primerno Združeni narodi opredelili cilj, da je treba do leta 2030 prepoloviti količino odpadne hrane na prebivalca v prodaji na drobno in pri potrošnikih ter zmanjšati izgube hrane vzdolž celotne preskrbovalne verige. Temu cilju se je zavezala tudi Evropska unija.

Standardi v službi boljše učinkovitosti

Pri zasledovanju cilja si pomagamo s standardi GS1, saj omogočajo spremljanje natančnih informacij o izdelkih po celotni verigi in s tem učinkovitejše delovanje deležnikov. Lep primer izvrstne uporabe standardov GS1 z namenom zmanjšati količino zavržene hrane dokazuje avstralska trgovska veriga Woolworths. Ta je z uvajanjem 2D kod na izdelkih občutno izboljšala varnost in zmanjšala količino zavržene hrane do 40 odstotkov. Z uporabo 2D kod so pridobili njihovi prodajalci in dobavitelji. Vsi, vključno s končnimi potrošniki, lažje dostopajo do ključnih in bogatejših informacij o izdelkih.

Trgovci na drobno, takšnih je v verigi avstralskega podjetja več kakor tisoč, lahko lažje upravljajo zaloge in pri blagajniškem skeniranju cen na izdelkih lažje odstranijo iz nakupovalne košarice živilo, če mu je potekel rok uporabe. 2D koda bo hkrati v prihodnosti omogočala lažjo povezavo potrošnikov s spletom v smislu sledljivosti izdelka, njegovega izvora in ključnih informacij ter navodil.

Odločitev za uporabo 2D kod na izdelkih je več kot upravičena. 2D kode so v primerjavi s črtnimi kodami podatkovno zmogljivejše in prenašajo ogromno informacij o izdelku. Za razliko od običajnih linearnih kod, ki služijo predvsem potrebam trgovcev na drobno, ponujajo 2D kode številne prednosti, naj bo to proizvajalcem, trgovcem na drobno, logističnim ponudnikom, partnerskim rešitvam ali potrošnikom. Že eno skeniranje kode lahko s podatki poveže poslovne partnerje navzgor in navzdol po preskrbovalni verigi. Na takšen način je upravljanje z zalogami, programi sledljivosti, trajnostnimi pobudami, ukrepi za vključevanje potrošnikov itd. lahko zelo enostavno. 2D kode so v primerjavi s črtnimi tudi kompaktnije. Temu primerno lahko določene informacije, kot so tiste o načinu shranjevanja, načinih recikliranja ali, denimo, izvoru izdelka, odstranimo z embalaže, ki je zato manjša in za okolje manj obremenjujoča.



Prehod s črtnih kod na 2D kode je neizogiben

Woolworths, ki ga vsak teden obišče okoli 20 milijonov potrošnikov, je s pilotnim uvajanjem 2D kod začel avgusta leta 2019. V prvi fazi so z njimi opremili sveže meso in perutninske izdelke, ki so na takšen način postali podatkovno bogatejši z informacijami o seriji artikla, dobavitelju in datumu uporabe. Od takrat do začetka leta 2022 lahko na policah avstralskega trgovca najdemo 2D kode že na polovici vseh izdelkov. Njihovo število še narašča. Uporaba 2D kod prinaša hkrati otipljive rezultate, naj gre za povečanje varnosti hrane z omejevanjem prodaje izdelkov s pretečenim rokom uporabe ali za zmanjšanje živilskih odpadkov do 40 odstotkov. 2D kode omogočajo trgovcem, da hitreje in enostavneje prepoznajo, ali se izdelku bliža rok uporabnosti, kar kliče po ukrepanju v smeri nižanja cene ali uvajanja kakšne druge prodajne spodbude. Na takšen način je izdelek mogoče prodati, ne da bi ga bilo treba zavreči. 2D kode omogočijo še bolj ciljno usmerjene in natančne odpoklice izdelkov.

Avstralska izkušnja in njene velike prednosti

Z 2D kodami je individualna identifikacija prizadetih izdelkov po vsej preskrbovalni verigi neprimerno lažja, kar omogoča enostaven odmik določenega dela izdelkov s trgovskih polic. V redkih primerih,

ko odpoklicani izdelek doseže blagajno, lahko koda opozori blagajničarko, da izdelka ne sme prodati. Z učinkovitejšim upravljanjem z rokom uporabnosti in sistemsko vodenimi rešitvami za upravljanje inventarja glede na datum uporabnosti Woolworths beleži do 21 odstotkov boljšo produktivnost. Woolworths lahko hkrati samodejno znižuje cene izdelkov, ki se približujejo roku uporabnosti, ne da bi morali trgovci izdelke označevati z novimi cenami. S pomočjo 2D kod, ki so natisnjene na prodajnih izdelkih, bodo lahko Woolworths in njegovi dobavitelji ponudili potrošnikom še dodatne možnosti pridobivanja različnih informacij, kjer bo kupec s pametnim telefonom in skeniranjem kode pridobil informacije o certifikatu trajnosti, vključno s pridelkom in serijsko številko, informacije o žetvi (vključno z zemljevidom kmetije), datum pakiranja, informacije o hranilni vrednosti živila, velikosti porcije, napotke za shranjevanje, recepte za pripravo jedi in navodila za reciklažo embalaže.

Rešitve GS1, s katerimi se srečujemo po vsem svetu

Poleg avstralskega primera obstajajo številni drugi, ki govorijo v prid uvedbe standardov in z njimi povezanih rešitev. Na Nizozemskem razvijajo register GLN na področju kmetijstva, s katerim bo natančno določena sledljivost hrane od njenega rojstva do potrošnika, kar pomeni od lokacije kmetije ali njenih fizičnih lokacij, kot so njiva, sadovnjak ali hlev, predelave, priprave, pakiranja in skladiščenja ter nato poti do prodajnega mesta oziroma prodajne police. S pomočjo globalne lokacijske številke (GLN) bodo identificirane vse ključne lokacije in z njimi povezani pravni subjekti, kar je standardiziran način za enotno globalno identifikacijo lokacij.

Velike korake na področju upravljanja s prehranskimi verigami dela Kitajska. Uprava province Džejang za tržno regulacijo je sredi lanskega leta zagnala v sodelovanju z GS1 in njeno lokalno izpostavo projekt uvedbe 2D kod za kakovostnejšo regulacijo trga. Slednje pomeni, da bodo izdelke na trgovskih policah v 65-milijonski provinci Džejang opremili z 2D kodami. Pobudi se je pridružilo v prvi fazi več kot 7000 podjetij s področja proizvodnje hrane in 200 trgovin največje trgovske verige z blagom. Po trenutnih napovedih bo 80 odstotkov vseh živilskih izdelkov, ki jih v provinci izdelajo, imelo do konca leta 2023 na embalaži natisnjeno poleg črtne še 2D kodo. Nato bo do konca leta 2025 sledila izboljšava programske in strojne opreme POS-sistemov za branje kod v velikih samopostrežnih trgovinah. Prehod s črtnih na 2D kode bodo nato s prehranskih izdelkov razširili še na ostalo trgovsko blago.



Roko Staničič, GS1 Slovenija

Hrana

Novosti na področju označevanja mesa v letu 2022

Aprila lani je minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v soglasju z ministrom za gospodarski razvoj in tehnologijo izdal nov pravilnik z naslovom »Pravilnik o zagotavljanju sledljivosti porekla za nepredpakirano, sveže, ohlajeno in zamrznjeno goveje, prašičje, ovčje, kozje in perutninsko meso«. Kaj prinaša?

Izvajalci dejavnosti morajo uskladiti svoje delovanje z zahtevami iz pravilnika do 30. oktobra 2023. Pravilnik določa v 4. členu (zagotavljanje sledljivosti porekla mesa), da mora izvajalec dejavnosti zagotoviti sledljivost porekla mesa tako, da na spremnem dokumentu navede informacijo o državi porekla ali kraju izvora, kar predstavlja podlago za ureditev področja sledenja prodaje svežega mesa med vsemi deležniki v preskrbovalni verigi. Novost, ki se nanaša predvsem na maloprodajo, torej za trgovce in verigo od postrežnega mesta do izdaje računa na blagajni, govori, da lahko izvajalec dejavnosti na spremnem dokumentu navede drug podatek (npr. identifikacijske številke in kode). S tem podatkom zagotavlja jasno in nedvoumno povezavo z informacijo o državi porekla ali kraju izvora mesa, kar zagotavlja boljši nadzor nad masnimi bilancami.

S tem namenom smo v GS1 Slovenija za proizvajalce in trgovce pripravili dokument »Priporočila GS1: Sledljivost nepredpakiranega mesa od pulta do računa – Sledljivost in označevanje maloprodajnih enot«. V priporočilih sta predstavljeni možni rešitvi, kako to zagotoviti – naj bo to z uporabo klasičnih črtnih kod (simbologije EAN) ali, denimo, uporabo 2D kod, kot je GS1 DataMatrix.

Vezano na priporočila in predpis smo oktobra pripravili še specialistično izobraževanje. Nanj smo kot gostjo povabili gospo Ano Ahčin, sekretarko GIZ (gospodarsko interesnega združenja) Mesne industrije Slovenije, ki je predstavila glavne novosti pravilnika. Izobraževanja so se udeležili predstavniki večjih trgovcev in njihovih glavnih dobaviteljev. V letošnjem letu bomo posebno pozornost namenili še distribucijskemu delu verige od dobavitelja do trgovca.



Novi pravilnik določa, da mora izvajalec dejavnosti zagotoviti sledljivost porekla mesa tako, da na spremnem dokumentu navede informacijo o državi porekla ali kraju izvora

Pravilnik določa v 4. členu (zagotavljanje sledljivosti porekla mesa), da mora izvajalec dejavnosti zagotoviti sledljivost porekla mesa tako, da na spremnem dokumentu navede informacijo o državi porekla ali kraju izvora.



Ira Vresk, GS1 Slovenija

Spletna prodaja

Prodaja hrane prek spletnih tržnic

Spletna trgovina je na področju prehrane beležila v letih med 2019 in 2021 konstantno rast, ki jo velja v veliki meri pripisati epidemiji. V lanskem letu se je rast pričakovano ustavila, a ni doživela izrazitega upada.

Med evropske države, ki so zelo dobro pokrite s specializiranimi spletnimi tržnicami za prodajo hrane, štejejo Velika Britanija, Nizozemska, Švedska in Francija. Sodeč po javno dostopnih podatkih preseneča, da je nemški trg e-trgovine na področju prehrane še v razvoju. Podobno velja za Italijo, Španijo in Poljsko.

Nič izrazit je po tej plati slovenski trg, kjer lahko govorimo o komaj prisotnem kupovanju hrane preko spletnih tržnic. Da je ta aktivnost nizka, dokazuje med drugim Statistični urad Republike Slovenije, ki zaradi majhnega deleža ne beleži omenjene prodajne kategorije.



Za prodajalce na spletnih tržnicah je prodaja hrane ena od zahtevnejših kategorij spletne prodaje, saj morajo upoštevati vse predpise vse do dobave blaga kupcu

Na področju spletnih tržnic s hrano imajo prednost pred spletnimi velikani lokalna, za prehrano specializirana podjetja, saj pokrivajo manjše območje in se z lokalnimi dobavitelji lažje usklajujejo. Kljub trendom, ki dajejo prednost lokalnim spletnim tržnicam, je Amazon dosegel porast digitalnega nakupovanja hrane. S svojo prisotnostjo v 180 državah s 5,7 milijarde obiskovalcev mesečno in 300 milijoni aktivnih kupcev je na drugem mestu po spletni prodaji hrane. Prvo mesto zaseda Walmart, ki je prisoten zgolj v ZDA.

Statistični pogled

Slovenci uporabljamo spletno nakupovanje predvsem za izdelke, kot so oblačila, obutev, pohištvo, dodatki za dom, zdravila in prehranska dopolnila (vir: SURS). Povprečna vrednost nakupa na spletu znaša 100 evrov, 73 odstotkov Slovencev opravi štiri spletne nakupe na leto. Delež vrednosti nakupov hrane preko spleta se je v zadnjih štirih letih povečal glede na druge kategorije za odstotek, kar pomeni, da se je z dveh povečal na tri. (vir: Shopper's mind, Slovenija).

Do leta 2030 je McKinsey&Co napovedal, da bo spletna prodaja s področja prehrane dosegla na razvitih evropskih e-trgih 20-odstotni delež trga hrane. Spletna ponudba bo bolj raznolika (takojšnja dostava do 30 minut namesto načrtovane dostave 1-2 dni), kupci bodo e-košarico polnili pri več kot enem ponudniku. S tehnološkim razvojem se predvideva, da bo spletna prodaja hrane stroškovno cenejša kot prodaja v fizičnih trgovinah.

Prodaja hrane preko spletnih tržnic

Za prodajalce na spletnih tržnicah je prodaja hrane ena od zahtevnejših kategorij spletne prodaje. Prodajalci morajo upoštevati vse predpise, tako na nacionalni kot evropski ravni, kjer za pravila skrbi EFSA (European Food Safety Authority). Poskrbeti morajo za hladno verigo, da je izdelek, ki mora biti v hladilnici tudi ves čas logistične verige, pravilno hlajen. Pomembni sta hramba živil in kakovost embalaže, s katero se preprečijo kontaminacija, razlitje in podobno. Ko prodajalec za vse naštetu poskrbi, mora v nadaljevanju posebno pozornost posvetiti roku uporabe izdelka, kakovostnemu opisu izdelka, navedbi morebitnih certifikatov in skladnosti izdelka za dieto (brezglutenski, veganski, organski izdelek ipd.). Med najtežje podkategorije pri prodaji hrane preko spletne tržnice spadata meso in sadje, saj zanj veljajo dodatne specifikacije glede roka trajanja, sledljivosti in, denimo, hrambe.



Ideja iz tujine ...

V Romuniji je za idejo o živilski spletni tržnici poskrbela kar vlada. Med epidemijo, ko je bilo javno življenje ustavljeno in prehod meddržavnih mej otežen, so se zbal, da sadje in zelenjava ter ostala prehrana, ki jo Romunija uvaža, ne bo prispela do trgovskih polic. Vlada je tako dobila idejo, da bi na spletni platformi združila vse lokalne pridelovalce hrane in tako zadostila potrebam prebivalstva. Na koncu jih je prehitela zasebna spletna tržnica eMAG, ki je v Bukarešti omogočila naročanje hrane preko aplikacije »Freshful by eMAG«. Vanjo je podjetje vložilo v smislu tehnologije pet milijonov evrov, poskrbeli so še za operativno in hladilnice. Danes ponujajo že 18.000 različnih prehranskih izdelkov.



Uvajanje 2D kod

Incom LEONE uvaja logistično etiketo z 2D kodo

V slovenskem podjetju Incom LEONE iz Ajdovščine, ki izdeluje in izvaža sladolede in čokolade blagovne znamke Leone v nič manj kot 35 držav, izvajajo ambiciozen projekt priprave standardizirane logistične etikete.

Izdelke podjetja Incom LEONE, ki je znano po inovativnosti, tehnični dovršenosti in hitrosti, najdemo na evropskem, kitajskem, ameriškem in celo novozelandskem trgu. Da je to zelo napredno podjetje, dokazujejo številne nagrade za kakovost, kot sta zlata medalja Kmetijskega združenja Nemčije (DLG) in nagrada britanskega Združenja za zamrznjeno prehrano

v produkti inovaciji. Podjetje s skoraj 600 zaposlenimi, ki je nastalo pred tremi desetletji v majhni garaži v Ajdovščini, se lahko pohvali tudi s prestižnim nazivom Superbrand za leto 2022. Incom LEONE šteje med vodilna slovenska in svetovna podjetja še po tehnični dovršenosti, del katere predstavlja sledljivost. Slednja igra pri prehrabnih izdelkih izjemno vlogo.





Pomemben del dobička v družbi, ki izvozi več kot 90 odstotkov izdelkov, vlagajo v avtomatizacijo in digitalizacijo procesov ter nadgradnjo proizvodnih in skladiščnih zmogljivosti, kot je novo visoko regalno avtomatsko skladišče. Da je delovanje takega sistema lahko kakovostnejše, so se v Ajdovščini odločili za zagon projekta standardizirane logistične etikete, ki je narejena po standardih GS1 in vsebuje 2D kodo GS1 DataMatrix. V to kodo lahko zapišemo veliko več podatkov, kot je to mogoče s črtnimi kodami. GS1 DataMatrix omogoča kodiranje več sto ali več tisoč znakov na majhnem prostoru, kar omogoča neposredno označevanje proizvodov, sestavnih delov ali posameznih sklopov. Novo etiketo bodo po napovedih družbe INCOM LEONE uporabljali tudi njihovi dobavitelji, zelo verjetno pa bodo z njo začeli označevati še palete, ki prihajajo iz njihove proizvodnje.

Koda, ki jo odčitavamo s CCD-kamero, se jedka ali vgravira z laserjem na površino enote, kar pomeni, da je zelo obstojna v vseh razmerah. Z 2D kodo GS1 DataMatrix se sicer srečujemo v državah Evropske unije že od 9. februarja 2019, ko je bila njena uporaba zakonsko predpisana za označevanje zdravil. Pri slednjih izstopajo specifične lastnosti kode v smislu velikega števila podatkov in zaščitnih elementov, ki omogočajo izvrstno sledljivost in večjo pacientovo varnost.



Primer 2D kode GS1 DataMatrix ter njene primerjave z enodimenzionalno in za hranjenje podatkov skromnejšo črtno kodo

Pomembnost 2D kod, ki bodo zaradi informacijske izdatnosti že v bližnji prihodnosti začele dopolnjevati in v nekaterih primerih zakonsko nadomeščati manj učinkovite enodimenzionalne kode, namenjamo veliko pozornosti tudi pri GS1 Slovenija. S tem namenom smo pripravili izobraževalne dogodke, na katerih predstavljamo prednosti 2D kod v teoriji in praksi ter jih dopolnjujemo s primeri dobre prakse. Sodeč po slednji ni mogoče spregledati projektov, ki jih na tem področju uvajajo veliki industrijski in trgovski giganti, kakršna je švedska Ikea, po vsem svetu, naj bo to kitajski, avstralski ali, denimo, ameriški trg.



Matjaž Martini, GS1 Slovenija

Uvajanje 2D kod

2D kode na maloprodajnih izdelkih

Nabor kodnih simbolov, s katerimi se srečujemo na maloprodajnih izdelkih, se je v zadnjem desetletju močno spremenil, saj danes na njih pogosto zasledimo tudi 2D kode. V tem prispevku bomo preverili, kakšne so možnosti, ki izhajajo iz značilnosti obeh vrst kodnih simbolov: črtne kode in 2D kode, ter možnosti za enotno rešitev pri kodiranju.

Skeniranje črtne kode na POS omogoča identifikacijo tipa izdelka. Od sredine sedemdesetih let prejšnjega stoletja smo bili bolj kot ne omejeni na uporabo samo številke GTIN (globalni identifikacijski ključ) in simbolov družine EAN/UPC (največkrat EAN-13).

Tak model je zagotovil prenos cene izdelka iz baze trgovca na račun za kupca.

Prednosti avtomatske identifikacije z uporabo črtne kode so se v preteklih desetletjih prenesle v okolje logistike, kjer se je nabor podatkov obogatil z atributivnimi podatki. Tako je bilo omogočeno boljše upravljanje preskrbovalne verige, atributivni podatki pa podpirajo tudi pogosto zakonsko predpisano izvajanje sledljivosti.

Poleg obveznega GTIN so dodatni podatki v logističnih aplikacijah največkrat vezani na datume ali oznako LOT. To sta podatka, ki sta zanimiva za lažje/boljše upravljanje enot v maloprodaji. Vendar je omejen prostor za namestitev črtne kode na maloprodajnih izdelkih po vzoru rešitve iz logistike (z uporabo simbologije GS1-128) onemogočal preslikavo takega modela nazaj v maloprodajno okolje. Omenjene prostorske omejitve so z veliko podatkovno zmogljivostjo, ki jo prinašajo majhni 2D simboli, v celoti odpravljene.

Vendar pozor, 2D kode, ki so nameščene na maloprodajne enote, vsebujejo največkrat samo marketinško funkcijo in komunicirajo s potrošnikom tako, da potrošnika popeljejo na določeno spletno stran.

Kako je mogoče vključiti funkcijo primarne identifikacije z uporabo 2D simbola? Torej, z zajemom GTIN, ki ga potrebujem za oblikovanje računa!

Z vključitvijo 2D simbolov se poveča zmogljivost kodiranih podatkov na majhnem prostoru, ki je potencialno na voljo na embalaži maloprodajnega izdelka, kar omogoča uporabo razširjenega nabora podatkov na maloprodajnih izdelkih. Ampak ta model izključuje prvotni motiv za namestitev 2D simbola, ki izhaja iz komunikacije proizvajalca s potrošnikom!

Danes lahko najdemo različne simbole, relacije med njimi pa niso opredeljene. Še posebej stanje, ko bi na enem izdelku imeli več 2D simbolov – vsakega za svoj segment uporabe – seveda ni zaželeno, četudi bi bila jasno določena pravila namestitve, saj bi prihajalo do zmede, če bi skenirali »napačen« simbol oziroma simbol, namenjen drugi ciljni skupini.





Poglejmo, kakšni so možni formati kodiranja podatkov v 2D simbole:

QR + url



Ni standard GS1

GS1 DM + GS1 AI



Podpira model B2B
Za B2C je treba uporabiti
namensko aplikacijo

QR + GS1 Digital Link



Podpira modela B2B in B2C

Kodiranje podatkov za obe ciljni skupini, trgovca in potrošnika, se razlikuje. Ali je sploh mogoče med seboj povezati dve na prvi pogled nezdružljivi možnosti:

1. na POS poleg GTIN omogočimo uporabo atributivnih podatkov (na primer LOT, datum) in
2. proizvajalec (nosilec blagovne znamke) preko spletnega naslova komunicira s potrošnikom?

Prva, v tem trenutku najbolj razširjena možnost (kodni simbol QR, ki vsebuje povezavo URL) za sistem identifikacije ne zagotavlja potrebnih podatkov.

To so simboli, ki se namenjeni izključno komunikaciji s potrošnikom.

Druga možnost (kodni simbol GS1 DataMatrix, ki vsebuje podatke v formatu GS1 AI) je preslikava logističnega modela in osnovno funkcionalnost identifikacije obogati s prednostmi uporabe atributivnih podatkov. Za poln izkoristek takega podatkovnega modela je treba razširiti informacijski sistem na POS tako, da bo podpiral atributivne podatke. Omejena vključitev potrošnika je mogoča z uporabo dedicerane aplikacije (primer aplikacija IZVOR).

Tretja možnost (kodni simbol QR, ki vsebuje povezavo URL z GTIN in atributivnimi podatki) predstavlja rešitev, ki z uporabo standarda GS1 Digital Link združuje oba predhodna modela, torej identifikacijo na POS z razširjenim naborom podatkov in hkrati komunikacijo s kupcem!

Da bi bilo mogoče izkoristiti vse možnosti, ki jih podatkovni model s sintakso GS1 Digital Link prinaša:

- mora trgovec prilagoditi POS sistem tako, da bo podpiral dodatno kodirane atributivne podatke. Ne pozabimo, danes je vse, kar se na POS obvladuje, izključno GTIN;
- mora proizvajalec za vsak izdelek oblikovati posebno pristajalno stran, ker uporaba generične povezave (na primer domača stran podjetja) ne zagotovi usmerjene komunikacije s kupcem.

Če se ob koncu omejimo izključno na vidik identifikacije, je ambicija organizacije GS1 za naslednjih pet let, da bi vsi trgovci na svetu lahko izdelek identificirali s skeniranjem linearnih simbolov iz družine EAN/UPC, GS1 Data Matrix ali QR, seveda če bo slednji vključeval na ustrezen način kodiran GTIN izdelka (po sintaksi GS1 Digital Link).

Seveda je osnovna identifikacija mogoča tudi po okrnjenem podatkovnem modelu pri uporabi 2D simbola, ko preko ustrezne nastavitve samega skenerja izluščimo iz vseh kodiranih podatkov samo GTIN – v tem primeru spremembe v samem

POS-sistemu ne bodo potrebne. Žal tako izgubimo večino prednosti, ki jih bi omogočili zavrženi atributivni podatki. Vseeno bo za GLOBALNO rešitev ključno, da bo mogoče v fazi skeniranja na POS od vseh podatkov v 2D simbolu izluščiti samo GTIN in POS sistemu predati nekaj, kar pozna že danes!

V morebiti nekoliko bolj oddaljeni prihodnosti bomo v organizaciji GS1 stremeli k oblikovanju pravil za uporabo enega samega kodnega simbola, torej po modelu z uporabo sintakse GS1 Digital link.

Na kakšne izzive lahko naletimo na poti k uporabi enega 2D simbola, ki bi omogočil razširjen nabor možnosti za obe ciljni skupini?

- Maloprodajno okolje na splošno ne podpira razširjenega nabora podatkov (GS1 AI), kar lahko trgovce odvrne od zgodnje uvedbe razširitve za podporo atributivnih podatkov.
- Vključevanje atributivnih podatkov ne omogoča uporabe na embalaži predtiskane kode, kar lahko predstavlja oviro za proizvajalce.

Vloga GS1

Organizacija GS1 je zavezana k partnerskemu sodelovanju z vsemi deležniki, kar ji omogoča učenje iz primerov obstoječe uporabe ter usmerjanje in podporo za najboljše prihodnje rešitve s kodnimi simboli na embalaži maloprodajnih enot.

**30+ LET
IZKUŠENJ**



ZEBRA

Zebra certificiran partner
Servis in tehnična podpora

IDENTIFIKACIJSKA TEHNOLOGIJA ZA PODPORO POSLOVANJU:

- Rešitve za skladiščno poslovanje
- Popis osnovni sredstev
- Označevanje izdelkov
- Rešitve za tisk

VAŠ PARTNER V USPEHU, PODPORA PRI VSAKEM IZZIVU



Info-kod d.o.o.

T: +386 (0)1 256 24 99

E: info@info-kod.si

W: www.info-kod.si

Intervju: **dr. Maja Fošner**

Napovedovanje prihodnosti je nezanesljivo in nehvaležno

Pred več kot desetletjem je bila v Sloveniji logistika še v povojih. Danes je slika diametralno nasprotna. Podobno velja po vsem svetu, saj se je morala v zadnjih letih logistika kot poslovni model čez noč spremeniti in prilagoditi novim epidemiološkim, družbenim in geopolitičnim razmeram. Ob tem je postala logistika v smislu oskrbovalnih verig krajša in bolj prilagodljiva. O novih razmerah in izzivih smo govorili z dr. Majo Fošner, dekanico Fakultete za logistiko Univerze v Mariboru.

Kako se znajde dama v svetu logistike in transporta, ki se zdi predvsem prispodoba moškega in precej manj ženskega sveta?

Zelo dobro vprašanje. Res je, da svet na tem položaju vidi predvsem moško osebo, a logist 21. stoletja mora biti v prvi vrsti fleksibilen in inovativen. Tako teoretične kot praktične ugotovitve kažejo, da razlik med spoloma praktično ni. Tudi različne objave v mednarodno priznanih revijah potrjujejo to dejstvo. Iz mojih dolgoletnih izkušenj lahko slednje zlahka potrdim.

Ob tem se moramo zavedati, da je logistika temelj poslovne usmeritve, zato je pomembno, da so cilji fakultete neposredno povezani s cilji razvoja logistike in oskrbovalnih verig. Zaposleni smo strokovnjaki svojih področij, zato je še posebej pomembno sodelovanje celotnega tima pri doseganju teoretičnih in praktičnih rešitev. Tu ne gre za vprašanje spola, ampak za timsko delo in pozitiven duh delovanja, na kar smo na Fakulteti za logistiko zelo pozorni.

Sodelovanje med GS1 Slovenija in vašo fakulteto spominja na neke vrste samoumevno, strateško povezavo. Kakšen je vaš pogled na skupne projekte in sodelovanje?

Res je, vez med GS1 Slovenija in fakulteto ima dolgo brado, na kar smo zelo ponosni. Skozi leta smo študentom omogočili pridobitev certifikata, kar je izjemna dodana vrednost našega študija. Predvsem smo ponosni, da je direktorica GS1 Slovenija Zdenka Konda članica našega programskega sveta, ki je posvetovalni organ na področju študijskih programov in izvajanja študija. Gospa Konda je s svojim izjemnim poznavanjem



dr. Maja Fošner, dekanica Fakultete za logistiko



področja in neposrednostjo odlična sogovornica pri razvoju naših študijskih programov, za kar smo ji posebej hvaležni. Direktorica GS1 Slovenija je hkrati pomembna promotorka in zagovornica naše fakultete.

Logistika predstavlja »DNK« poslovanja in siceršnjega življenja, saj ima izjemen vpliv na pretok blaga po vsem svetu. Ali lahko predpostaviva, kakšna bo podoba globalne logistike čez deset let? Na katerih področjih se bodo odvijale največje spremembe?

Izkušnje preteklih let so nas naučile, da so daljša napovedovanja v logistiki in oskrbovalnih verigah nezanesljiva in nevhvalna. Samo pogledimo, kaj vse se je zgodilo? Pandemija je dodobra spremenila panogo logistike. V tem trenutku smo priča geopolitični nestabilnosti, ki ima izjemen vpliv na logistiko, in če pride še do kakšne višje sile, se bo logistični svet čez noč ponovno zamajal.

Zagotovo bodo panogo v naslednjem obdobju spreminjali napovedano pomanjkanje virov in tudi možni pretresi v delovni sili. Prav tako bo izjemnega pomena optimizacija oskrbovalne verige, ki mora biti krajša, predvsem pa bo treba graditi dolgoročne partnerske in transparentne odnose. Prenos proizvodnje bližje k porabnikom, t. i. onshoring, je neizogiben. Napovedi kažejo, da bodo globalno gledano do leta 2025 prevladovali trije bloki – EU, ZDA in Kitajska, pri čemer se bo potrošnja bolj osredotočala na nakupe znotraj teh blokov.

Pričakovati je tudi vedno večji pritisk na podjetja pri doseganju okoljskih in trajnostnih zahtev. Še vedno pa je zanesljiv trend tehnološki napredek v logistiki, pri čemer bodo digitalizacija, avtomatizacija in robotizacija igrale pomembno vlogo. Z gotovostjo lahko trdimo le, da bodo

spremenbe edina konstanta, ki bodo oblikovale logistiko in oskrbovalne verige. Uspešni logistični akterji bodo tisti, ki se bodo novo nastalim spremembam hitro prilagodili in transformirali.

Kje vidite največje težave, s katerim se bo moralo spopasti svetovno gospodarstvo z vidika logistike in logističnih tokov v prihodnjih treh letih? Ali se lahko v Evropi ponovi scenarij, ki ga je doživela lansko leto Velika Britanija s praznimi trgovskimi policami, dolgimi vrstami pred bencinskimi črpalkami in strahom, da bi utegnili otroci ostati brez božičnih daril?

Verjamem, da smo se iz teh dogodkov nekaj naučili. Zanimivo bo spremljati razvoj oskrbovalnih verig v energetske omejenem in vedno bolj nizkoogljičnem okolju. Tu bodo zagotovo nastajale težave in zmagovalci bodo tisti, ki bodo alternativne vire najbolje izkoristili. Izjemnega pomena bosta tudi nadzor tokov v realnem času in zmanjševanje prekinitev, na katere lahko s pravim načrtovanjem in vključevanjem kriznega managementa vsaj delno vplivamo.

Drži tudi, da so nove družbene razmere spremenile potrošniške navade in transformirale prodajne poti. Potrošnik postaja vedno zahtevnejši, a hkrati bolj osveščen. Če se napovedi uresničijo, da bo globalna letna rast e-prodaje do leta 2030 kar 23,5-odstotna, potem bo potreben premik v dostavah v zadnjem »kilometru«, sploh glede na pritisk brezogljičnih dostav.

Pri optimizaciji logističnih tokov se srečujemo s poplavo pojmov, kot so vidljivost, sledljivost, interoperabilnost, trajnost, obvladovanje stroškov, uporaba standardov in digitalizacija. Vse to kliče po veliki meri visokokvalificiranega kadra. Kaj pri tem

ponuja slovenskemu gospodarstvu Fakulteta za logistiko?

Res je, če smo v preteklosti o teh izrazih govorili kot o trendih, ki se izjemno počasi vpeljujejo v logistiko, so glede na nepredvidljivost zadnjih let neizogibni. V preteklosti so si jih lahko »privoščili« le velikani, kot sta Amazon in Walmart, danes je poslovanje v »real-time« neizogibno.

Prilagodljivost nastalim spremembam je v gospodarstvu nujna in prav tako nujna je na naši strani, kjer izobražujemo kadre s področja logistike. Na naši fakulteti smo zavezani k visoki kakovosti izobraževanja. Želimo si, da so naši diplomanti kompetentni in na trgu dela zaželeni. Tako smo bili zaradi razmer globalnega trga »prisiljeni« k posodobitvi študijskih programov. Z novim študijskim letom začnemo izvajati praktično nove študijske programe, ki so skrbno premišljeni in pripravljeni v skladu s sodobnimi dognanji s področja logistike in smernicami Evropskega logističnega združenja. Da so vsebine in inovativen način izvajanja študijskega procesa res na zavidljivi ravni, priča dejstvo, da sta nas ponovno akreditirali dve mednarodni akreditacijski hiši za kakovost študija ECBE in ACBSP.

Kako poteka sodelovanje med Fakulteto za logistiko, gospodarstvom in raziskovalnimi ustanovami pri usposabljanju študentov in digitalnem opismenjevanju, ki predstavlja dejansko neke vrste osnovo logističnih procesov?

Zahvaljujoč razvejani poslovni mreži, torej odličnemu sodelovanju z gospodarstvom, omogočamo študentom pridobitev dodatnega usposabljanja, pridobivanje

certifikatov, osnov ERP ... Zavedamo se pomena digitalnega opismenjevanja za delo v logistiki in oskrbovalnih verigah, zato se trudimo, da študentom omogočimo pridobitev tega znanja v predavalnicah in tudi z vključevanjem strokovnjakov iz gospodarstva v študijski proces.

Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru je vodilna izobraževalna in znanstvenoraziskovalna institucija s področja logistike v Sloveniji. Kakšna je zaposljivost njenih diplomantov?

Vedno sem vesela, ko me vprašajo po zaposljivosti naših diplomantov, saj je ta izjemna. Med našimi diplomanti imamo kar 97,8-odstotno zaposljivost. Navdušuje nas dejstvo, da so podjetja prepoznala nujnost upravljanja ter optimiziranja logistike in oskrbovalnih verig, ustanovila so tudi oddelke za logistiko in naši diplomanti zasedajo vodilna in vodstvena mesta v podjetjih.

Ali opazate porast zanimanja za študij logistike? Dogodki, kot je bil, denimo, tisti, ko je 400-metrška tovorna ladja Ever Given blokirala Sueški prekop, so namreč v medijske pozornosti dobesedno izstrelili logistiko na prve strani svetovnih medijev.

Zavedanje o pomenu upravljanja uspešne logistike že nekaj časa obstaja. Res pa je, da dodatna medijska prepoznavnost ne škodi. V bistvu spodbudi človeka, da razmišlja o pogosto »nevidni« in spregledani logistiki. Študij logistike ponuja izjemno raznolikost in pridobivanje interdisciplinarnega znanja, ki omogoča izjemne karijerne možnosti, zato verjamem, da bo zanimanje za študij logistike z leti še raslo.





Omejitve zaradi koronavirusa so radikalno zarezale v delovanje transportnih tokov, naj gre za ljudi ali tovor. Pandemija je vplivala na vse vrste prevoza, naj bo to letalski, kopenski ali vodni. Kaj smo se naučili iz tega, je novodobna logistika manj ranljiva in bolj pripravljena na prihodnje tovrstne izzive?

Iskreno povedano, verjetno ne. Izjemno težko je napovedati nepredvidljivosti, ki lahko vplivajo na logistične tokove. Trenutne svetovne razmere so otežene, nastal je skupek posameznih dejavnikov, ki skupaj vplivajo na poslovanje na vseh področjih. A ni vse črno-belo. Mislim, da se je logistična srenja odzivala na novo nastale razmere dokaj dobro, predvsem pa se je osvestila, da je treba vlagati v razvoj in poskušati omejiti posledice nepredvidljivega.

Geopolitična nestabilnost je čez noč prinesla dvig cen surovin ter težave s skladiščnimi in transportnimi zmogljivostmi, kar je spremljala rast spletne potrošnje. Vse to je bil velik izziv za številna podjetja, kako se je in se bo spremenilo po tej plati delovanje spletnih trgovin?

Potrošniki so postali zahtevnejši. Dobršen del prodaje se je preselil na splet. Spreminjajo se potrošnikove zahteve po raznolikosti izdelkov in tudi kanalov prodaje. Potrošniki zahtevajo hitrejše dobavne roke in večjo preglednost. Pri tem želi potrošnik vedeti, ali je izdelek, ki ga je izbral, res tisti, ki ga išče, ali je na voljo, in če je, v kolikšni količini? Če izdelka ni na voljo, želi takoj

izvedeti, kakšne so alternative, kolikšni so dodatni stroški in kdaj lahko pričakuje dostavo – pa še to ne samo glede datuma, ampak tudi v katerem časovnem intervalu. Ta trend se je začel v modni industriji, s personalizacijo tekaških copat, sedaj kaplja v druge industrije. Nastaja trend, ki zahteva še hitrejša odločanja.

Pričakujemo lahko porast spletnih trgovin, njihovo inovativnost in prilagodljivost posameznikovim navadam. V logistiki pa bo šlo za prehod v stalen nadzor nad izbranim izdelkom. To je trenutno trend v dostavljalskih službah, predvsem pri spletnih ponudnikih dostave hrane, ko lahko od prevzema hrane do dostave spremljamo dostavljalca. Pričakujemo, da bo to mogoče v vseh segmentih logističnih (mikro)procesov.

Dobro obvladovanje podatkov, ki jih je treba skrbno zbirati, analizirati in vrednotiti, je osnova dobrega načrtovanja logističnih in transportnih aktivnosti. Kje vidite pri tem še možnosti za izboljšave in kakšna bo po vloga standardov, kakršne ustvarja organizacija GS1?

Ključno vlogo igra vidljivost skozi celotno oskrbovalno verigo v realnem času – vse to namreč omogočajo standardi GS1. Standardi prinašajo vidne prednosti, saj dvigujejo kakovost storitev ter predvsem varen in zanesljivejši pretok, kar velja za blago in informacije. V prihodnosti bo zato treba razširiti paleto standardov za upravljanje oskrbovalnih verig, kjer bo GS1 Slovenija gotovo igrala pomembno vlogo.

Vez med GS1 Slovenija in fakulteto ima dolgo brado, na kar smo zelo ponosni. Skozi leta smo študentom omogočili pridobitev certifikata, kar je izjemna dodana vrednost našega študija.

Logistika

Pretok medicinskih izdelkov omejujejo ozka grla v tovornih pristaniščih

Dobavitelji medicinskih izdelkov se že precej časa srečujejo z zastoji blaga v pristaniščih. Po podatkih neprofitnega združenja distributerjev zdravstvene industrije Health Industry Distributors Association (HIDA) naj bi zaradi podaljšane odpreme ladijskih zabojnikov čez ameriška pristanišča zamujal njihov prihod na končno destinacijo več kot mesec.

Rešitvi za odpravo ozkih grl naj bi predstavljali predvsem hitrejša identifikacija in hitrejša priprava zabojnikov z medicinsko vsebino za odpremo iz pristanišč.

V ameriških pristaniščih naj bi se število zabojnikov, v katerih naj bi bilo več milijonov medicinskih izdelkov, v povprečju gibalo med nič manj kot 8 do 12 tisoč. Največje zamude pri njihovi odpremi pa so v preteklosti beležili v pristanišču Savannah v zvezni državi Georgia, New Yorku in New Jerseyu. Da bo njihova odprema hitrejša, bo treba pridobiti ustrezna zakonska pooblastila za določanje prednosti tovora oziroma zabojnikov z izdelki, ki so pomembni za zdravje, osebno varnost v pomenu kritične zaščitne opreme ter za dobro počutje zdravstvenih delavcev in bolnikov.

S tem namenom so bile v posameznih ameriških pristaniščih že na začetku pandemije Covid-19 ustanovljene skupine za identifikacijo in označevanje zabojnikov z medicinsko vsebino. Hkrati so bila razvita digitalna orodja za hitrejšo odpremo. Slednje je postalo še bolj ključno ob pojavu virusne različice omikron, ki se je širila med prebivalstvom veliko hitreje kot njene predhodnice, zabojniki z medicinskimi izdelki pa so bili na ladjah dobesedno pomešani v poplavi tisočeri zabojnikov. Načrtovanje prihoda tovarne ladje v pristanišče ter način in čas njenega raztovora so zato ključni.

Nekateri pristaniški terminali delujejo zato po načelu prioritete s pomočjo identifikacije blaga pred prihodom v pristanišče in določanjem razkladanja glede na

trenutne zahteve oziroma morebitno pomanjkanje medicinskih izdelkov. Ob razkladanju z ladje so zabojniki z medicinskimi izdelki prednostno razporejeni na lokacije, ki omogočajo hitrejši prevzem. Vse to omogočajo med drugim standardi za označevanje in sledenje zabojnikov, kot so standardi GS1.



Največje zamude pri pretovarjanju zabojnikov z medicinskimi izdelki so se po podatkih HIDA lani pojavljale v pristanišču Savannah v zvezni državi Georgia, sledili sta mu pristanišči v New Yorku in New Jerseyu

Zdravstvo

S serijskim skeniranjem v boj proti ponarejenim medicinskim izdelkom

UNICEF je s pomočjo različnih partnerjev postavil pomemben mejnik v boju proti svetovni industriji ponarejenih zdravil. Pod njegovim okriljem sta Ruanda in Nigerija postali junija letos prvi afriški državi, ki sta za preverjanje pristnosti cepiv začeli uporabljati tehnologijo skeniranja črtnih kod GS1 s pomočjo aplikacije TRVST.

Srce tehnologije predstavlja aplikacija slovenskega podjetja Origimed za sledljivost in preverjanje z imenom Traceability and Verification System (TRVST). Aplikacija, ki jo je slovensko podjetje izdelalo za britanski SolidSoft Reply, omogoča preverjanje zdravstvenih izdelkov in njihovo sledenje po vsej preskrbovalni verigi. TRVST izhaja iz pobude za preverjanje in sledljivost The Verification and Traceability Initiative (VTI), kjer gre za globalno usklajen boj proti ponarejenim medicinskim izdelkom in škodi, ki jo povzročajo. Pri projektu, ki prinaša višjo varnost bolnikov pred ponarejenimi zdravili v državah z nizkimi in srednjimi dohodki, sodelujejo Gavi, fundacija Billa in Melinde Gates, Global Fund, USAID, nacionalni regulatorji Nigerije in Ruande, Vital Wave ter Svetovna banka.

Nepredstavljiva zdravstvena in družbena škoda

Sodeč po ocenah ustvarijo ponarejena zdravila zgolj pri s pljučnico obolelih otrocih v starostnem obdobju do petega leta vsako leto skoraj 170 tisoč smrti. Pri zdravljenju malarije pa naj bi letno umrlo zaradi ponarejenih zdravil okoli 116 tisoč ljudi. Problematiko ponarejenih zdravil je dodatno razgalila še epidemija COVID-19. Čas povečane oskrbe s cepivi proti COVID-19 je po vsem svetu spremljala enormna rast ponarejenih in podstandardnih cepiv. V času pred razglasitvijo pandemije naj bi bil vsak deseti medicinski izdelek v državah z nizkim in



UNICEFOV sistem TRVST je namenjen zagotavljanju boljše preskrbe z zdravili v manj razvitih državah in večje varnosti ljudi v najbolj ranljivih, izkoriščanih in zapostavljenih delih sveta

srednjim dohodkom podstandarden ali ponarejen, kar pomeni, da je bil potencialno škodljiv za bolnike in da ni zdravil bolezni, ki naj bi jih. Tovrstni izdelki povzročajo hkrati upad zaupanja v ponudnike zdravstvenih storitev in zdravstvenih sistemov. Promet s ponarejenimi zdravili naj bi v svetovnem merilu dosegal okoli 200 milijard ameriških dolarjev oziroma 30 milijard v državah z nizkimi in srednje visokimi dohodki, kar je veliko tveganje za zdravstveni, socialni in gospodarski sistem.

Ob zavedanju tovrstnih izzivov si UNICEF v sodelovanju s partnerji prizadeva za širitev aplikacije TRVST za preverjanje zdravstvenih izdelkov in njihovo sledljivost, kar pomeni osnovo za dostop do varnih, učinkovitih in kakovostnih cepiv in zdravil. Cepiva proti COVID-19 so bila prva, kjer se je začel uporabljati TRVST, saj je podjetje Johnson & Johnson zagotovilo prve serije podatkov za osrednji podatkovni sistem, prek katerega poteka preverjanje. Uporabniško prijazna aplikacija TRVST predstavlja posledično pomemben člen v nacionalnih zdravstvenih preskrbovalnih verigah za izboljšanje učinkovitosti pri izmenjavi podatkov po vsej preskrbovalni verigi. Zajem podatkov iz črtnih kod oziroma predpisanih enovitih označb na ovojnicah zdravil je hkrati temelj za krepitev kakovosti podatkov, višanje njihove vidnosti ter nižanje stroškov njihovega zajemanja in podatkovnega preoblikovanja.

Popolna sledljivost po celotni preskrbovalni verigi

TRVST temelji na globalnem shranjevanju podatkov v skupni bazi, v kateri so shranjene informacije o zdravstvenih izdelkih, na čelu s številko GTIN, številko serije in serijsko številko, datumom proizvodnje in datumom uporabnosti. Te podatke vnašajo v sistem proizvajalci medicinskih izdelkov. Sistem omogoča uporabnikom, kot so zdravstveni delavci, regulatorni organi in carinski agenti, da uporabljajo telefonsko aplikacijo za skeniranje črtnih kod medicinskih izdelkov in preverjanje njihove pristnosti v realnem času. Vsi neuspešni rezultati preverjanja in sumljivi indici sprožijo opozorilo, ki ga prejmejo proizvajalci in regulatorni organi. S tem in digitalizacijo sistemov javnega zdravja je za vsa cepiva zagotovljena sledljivost od začetka do konca.

Skupno sodelovanje za boljše rezultate

Temu primerno gre verjeti, da se bo raba aplikacije TRVST razširila na rutinska cepiva in druge zdravstvene izdelke za zdravljenje HIV, tuberkuloze, pripomočke za reproduktivno zdravje, izdelke proti malariji in druga osnovna zdravila. Uspeh TRVST bo odvisen od udeležbe vlad, ki se bodo pridružile pobudi, virov donatorskih agencij za podporo izvajanja na ravni držav in angažiranosti proizvajalcev pri pripravi in podajanju podatkov za skupno podatkovno bazo.

Podjetje **Origimed**

Podjetje **Origimed** je bilo ustanovljeno leta 2018, ko so se deležniki po Evropi aktivno pripravljali na izpolnitev obvez, ki jih je prinesla Delegirana uredba Evropske komisije (EU) 2016/161 o določitvi podrobnih pravil za zaščitne elemente na ovojnicah zdravil za uporabo v humani medicini. Takrat je podjetje razvilo enostavno in uporabnikom prijazno spletno aplikacijo, ki omogoča zajem podatkov iz črtnih kod oziroma predpisanih enovitih označb na ovojnicah zdravil. Podjetje je kmalu razširilo rešitev z mobilno verzijo aplikacije za preverjanje avtentičnosti zdravil na ravni bolnišnic, lekarn in, denimo, veletrgovin z zdravili po večini držav Evropske unije. Podjetje Origimed se je leta 2021 skupaj s podjetjem Solidsoft Reply iz Velike Britanije prijavilo na razpis mednarodne organizacije UNICEF, ki je iskala ponudnika oziroma dobavitelja globalnega sistema za zagotavljanje sledljivosti in kakovosti zdravil in medicinskih pripomočkov. Eden od ključnih kriterijev pri izbiri so bile reference na področju mobilnih rešitev za zajem podatkov iz črtnih kod in preverjanja zdravil v Evropski uniji. Origimed je na razpisu uspel, saj je njegova mobilna aplikacija ustrezala vsem zahtevanim tehničnim kriterijem in specifikacijam.

Zdravstvo

Evropska komisija vzpostavlja evropski zdravstveni podatkovni prostor

Evropska komisija je v začetku maja postavila temelje za vzpostavitev evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora, ki predstavlja enega od temeljev močne evropske zdravstvene unije. Z novo pridobitvijo bo dosežen kvantni preskok pri zagotavljanju zdravstvenih storitev.

Z novo ureditvijo, ki jo je Evropska komisija sprejela z namenom krepitev evropske zdravstvene unije, bodo ljudje imeli takojšen, brezplačen in enostaven dostop do svojih zdravstvenih podatkov v elektronski obliki. Uporabniki bodo podatke zaradi zahtev po interoperabilnosti in varnosti lahko zlahka delili z drugimi zdravstvenimi delavci v Evropski uniji in med državami članicami. Trg digitalnih zdravstvenih storitev in izdelkov bo s tem postal bolj enoten in učinkovit, saj bo zagotavljal dosleden in zaupanja vreden okvir za uporabo zdravstvenih podatkov za raziskave, inovacije, oblikovanje politik in regulativne dejavnosti. Ureditev bo hkrati zagotavljala popolno skladnost z visokimi standardi Unije za varstvo podatkov.

Skupni evropski podatkovni format

Uporabniki bodo po predlogu Evropske komisije, o katerem bosta razpravljala Svet in Evropski parlament, v celoti nadzorovali svoje podatke. Lahko bodo dodajali informacije ali popravljali napačne podatke, omejili dostop za druge in pridobili informacije o namenu uporabe svojih podatkov. Zdravstveni podatki bodo izdani v skupnem evropskem formatu, saj bodo države članice zagotavljale, da se bodo povzetki podatkov o pacientih, elektronski recepti, slike in poročila o slikah, laboratorijski rezultati in poročila o odpustu izdajali in sprejemali v skupnem evropskem formatu. Države članice bodo morale temu primerno imenovati digitalne zdravstvene organe za uveljavljanje pravic posameznikov pri čezmejnih izmenjavi podatkov.

Izjemno visoka informacijska varnost

Za pridobitev takih podatkov bodo morali raziskovalci, podjetja in ustanove zaprositi za dovoljenje pri organu za dostop do zdravstvenih podatkov, ki bo ustanovljen v vseh državah članicah. Dovoljenje bo izdano le, če se bodo zahtevani podatki uporabljali za posebej opredeljene namene v zaprtem in varnem okolju ter





Podatkovni prostor bo ljudem omogočal nadzor nad njihovimi zdravstvenimi podatki v matični državi in drugih državah evropske skupnosti

brez razkritja identitete posameznikov, na katere se nanašajo. Prav tako bo strogo prepovedano uporabljati podatke za odločitve, ki bi lahko škodile posameznikom z ustvarjanjem škodljivih izdelkov in storitev ali višanjem zavarovalne premije. Organi za dostop do zdravstvenih podatkov bodo povezani z novo decentralizirano infrastrukturo Evropske unije, ki bo vzpostavljena za podporo čezmejnemu projektu.

Novo poglavje v digitalni zdravstveni politiki

Podpredsednik Evropske komisije Margaritis Shinas je ob tem poudaril: »Ponosen sem, da lahko naznam prvi skupni podatkovni prostor Unije na posebnem področju. Evropski zdravstveni podatkovni prostor bo odprl novo poglavje v digitalni zdravstveni politiki Evropske unije, v katerem bodo zdravstveni podatki prinašali koristi tako ljudem kot znanosti. Danes postavljamo temelje za varen in zaupanja vreden dostop do zdravstvenih podatkov, ki je popolnoma v skladu s temeljnimi vrednotami, na katerih je zasnovana Evropska unija.«

Evropska komisarka za zdravje in varnost hrane Stela Kiriakides je dodala: »Danes vzpostavljamo še en steber evropske zdravstvene unije in uresničujemo svojo vizijo.

Evropski zdravstveni podatkovni prostor je prelomnica v prizadevanjih za digitalno preobrazbo zdravstva v Evropski uniji. Državljanke postavlja v središče ter jim omogoča popoln nadzor nad njihovimi podatki za boljše zdravstvo po vsej Uniji. Ti podatki, do katerih se dostopa v skladu s strogimi zaščitnimi ukrepi glede varnosti in zasebnosti, bodo zakladnica za znanstvenike, raziskovalce, inovatorje in oblikovalce politik, ki si prizadevajo najti nove načine zdravljenja. Evropska unija je s tem naredila resnično zgodovinski korak k digitalnemu zdravstvu.«

Visokokakovostni podatki in nove priložnosti

Evropska komisija uvaja z evropskim zdravstvenim podatkovnim prostorom trden zakonski okvir za uporabo zdravstvenih podatkov za raziskave, inovacije, javno zdravje, oblikovanje politik in regulativne namene, kjer bodo standardi, kot jih ponuja GS1, gotovo igrali eno od ključnih vlog. Raziskovalci, inovatorji, javne ustanove in industrija bodo dobili s pomočjo podatkovnega prostora pod strogimi pogoji dostop do velikih količin visokokakovostnih zdravstvenih podatkov, ki so pomembni za razvoj novih načinov zdravljenja, cepiv in, denimo, medicinskih pripomočkov.

Zdravstvo

S standardi do krajših čakalnih vrst

V ljubljanskem Domus Medica, kjer domujejo Zdravniška zbornica Slovenije in vse druge zdravniške organizacije, se je konec septembra uspešno zaključil 1. Forum MedTech Slovenija. Največjega slovenskega dogodka s področja pomena inovativnih terapij in medicinskih tehnologij za učinkovito zdravstveno oskrbo so se na hibriden način udeležili številni domači in mednarodni razpravljalci.



Srečanje je popestrila ambasadorka s področja zdravstva pri organizaciji GS1 Slovenija prim. dr. Gordana Kalan Živčec, dr. med., ki je predstavila prednosti standardizacije pri digitalizaciji zdravstvenega področja

Na konferenci, na kateri so sodelovali tako bolniki kot zdravniki, odločevalci na strani bolnišnic in države ter proizvajalci medicinskih tehnologij in pripomočkov, so navzoči obravnavali aktualne izzive in predloge rešitev s področja evropske zakonodaje, digitalizacije, uvajanja novih terapij v zdravstveni sistem in javnega naročanja, kjer se ne upošteva le nabavna cena, temveč celotna vrednost medicinskega izdelka ali storitve. Med zelo izstopajoče teme se je uvrstila razprava pod vodstvom dr. Gordane Kalan Živčec, ki je na temo digitalizacije v zdravstvu poudarila, da imamo v drugih industrijah že na voljo tehnologije, ki bi jih lahko uporabljali na področju zdravstvene oskrbe takoj, neposredno in cenovno dostopno.

Z digitalizacijo bistveno zmanjšamo administrativne obremenitve zdravnikov, ki znašajo po nekaterih ocenah že več kot tretjino njihovega delovnega časa, in s tem omogočimo več časa za obravnavo pacientov. Vse to prispeva h kakovostnejšemu delu in krajšim čakalnim vrstam. Če imamo standardizirane in digitalno dostopne podatke o tem, kateri stenti so najboljši, kateri kolki ali,

denimo, katera terapija je učinkovitejša, lahko opazno izboljšamo neposredne izide zdravljenja. Dr. Gordana Kalan Živčec je po tej plati jasna: »Če obstajata tehnologija in metodologija za digitalno sledenje denarju, ki ju je pripravila slovenska organizacija GS1, zakaj ne moremo vzpostaviti sledenja medicinskih pripomočkov, ki vplivajo na zdravje ljudi? Sredstva za digitalizacijo, ki jih ponujata tako država kot Evropska unija, so namreč tako velika, da obstaja celo bojazen, da ne bodo v celoti porabljena.«

Jasno pa je, da ni digitalizacije brez standardizacije, o čemer govori trditev dr. Gordane Kalan Živčec, da bi lahko biometrične osebne-zdravstvene izkaznice standardizirali ob učinkovitem sodelovanju različnih ministrstev že na eni sami seji vlade. Takemu ukrepu vlade bo mogoče samo zaploskati. S tem, da odkrivanje tople vode ni potrebno in da lahko prevzamemo prakse, ki že obstajajo, se je strinjala dr. Polonca Blaznik, vodja vladnega Sektorja za pospeševanje digitalne preobrazbe. Poudarila je, da Slovenija ni ravno nerazvita na področju digitalizacije, a bi lahko naredili več. Njihova služba je bila po njenem na žalost vedno del nekega ministrstva, ki mu to ni bila ravno prioriteta. Se pa sedaj z vzpostavitvijo Ministrstva za digitalizacijo zadeve premikajo hitreje in so pripravljeni tudi na hitrejšo uvajanje aplikativnih rešitev.

Po mnenju GS1 Slovenija in njene ambasadorko za zdravstvo predstavlja prav uporaba mednarodnih identifikatorjev, ki so nato izraženi v 2D kodi na osebem dokumentu s sliko, prvi korak k pacientu usmerjeni oskrbi s pomočjo digitalizacije. Digitalizacija bo povezovala prav vse postopke, metode zdravljenja, račune, izvide in, denimo, medicinske pripomočke z osebo/pacientom na enostaven in hiter način. S takšno digitalizacijo bodo procesi optimizirani na neprimerljivo višji ravni, kot jo omogočajo klasični analogni pristopi. Pri procesu standardizacije in digitalizacije bomo sicer morali sodelovati kot družba vsi, saj gre pri tem za projekt vseh deležnikov, ne pa le države ali posameznih poslovnih subjektov.



Marija Groznik Stanković, GS1 Slovenija

GS1 Digital Link v zdravstvu

Ena edinstvena koda za mnogo informacij in namenov

Digitalna povezava GS1 (GS1 Digital Link) je globalni standard, ki povezuje fizični izdelek z digitalnim svetom ter prinaša bistvene izboljšave na področju identifikacije, avtentikacije in dostopnosti do digitalnih informacij o medicinskih izdelkih. Je preprosta, na globalnih standardih temelječa struktura podatkov, zakodiranih v edinstveno dvodimenzionalno kodo.

Pacienti in zdravstveni delavci vse pogosteje uporabljajo digitalne naprave za dostop do informacij o medicinskih izdelkih, ki jih uporabljajo doma, na mestu oskrbe pacientov in v celotni zdravstveni preskrbovalni verigi. Zaupanja vredni podatki o medicinskih izdelkih so osnova zdravstvenega sistema ter temelj večje varnosti pacientov in rezultatov zdravljenja. Zato naraščajo potrebe po spletnem dostopu do informacij o zdravilih in medicinskih pripomočkih, ki so danes pogosto težko dostopne zdravstvenim delavcem in pacientom.

Hkrati regulatorji ponekod po svetu že zahtevajo elektronska navodila za uporabo izdelka. Danes to pogosto zahteva namestitev dodatne črtne koda na embalaži, kar je za proizvajalce zapleteno in drago. Poleg tega lahko več črtnih kod na izdelku povzroči zmedo in težave pri skeniranju izdelka v celotni verigi zdravstvene oskrbe, vključno z mesti oskrbe pacientov.

Preprosto povedano, danes proizvajalci nimajo na voljo spletne aplikacije ali drugega načina, s katerim bi zdravstvenim delavcem in pacientom preprosto sporočali izčrpne informacije o svojih izdelkih. Z GS1 Digital Linkom bo to mogoče.

Vendar je to mogoče storiti s preprostim skeniranjem dvodimenzionalnih kod, ki vsebujejo GS1 Digital Link, kar odpira večje možnosti dostopanja do bistveno več informacij, vključno z e-priročniki z informacijami o izdelku, e-navodili za uporabo in drugimi zaupanja vrednimi digitalnimi vsebinami, ki zagotavljajo pomembne informacije za paciente in izvajalce zdravstvenih storitev. Z uporabo digitalnih informacij se odpirajo nove možnosti za zmanjševanje ali skoraj popolno odpravo varnostnih tveganj.

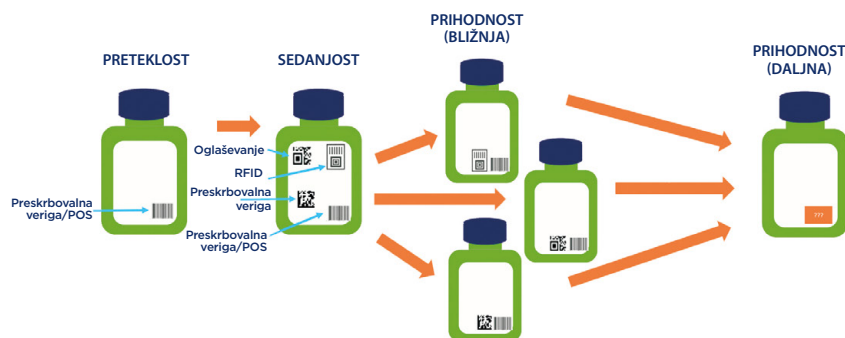
Kako deluje GS1 Digital Link

Standard GS1 Digital Link se lahko uporablja v povezavi z dvodimenzionalno črtno kodo. Vanjo je zakodiran v URI¹ digitalne povezave GS1. URI je v bistvu enotni iskalnik URL² lokacije z GTIN izdelka, ki je pripet na koncu. 2D kodo je mogoče optično prebrati s slikovnim skenerjem, ki bo za dostop do informacij o izdelku uporabil URI digitalne povezave GS1. Proizvajalci zdravil ali medicinskih pripomočkov se lahko odločijo za dodajanje podrobnejših informacij o izdelku. Poleg identifikatorjev GS1 lahko podatkovni niz



¹ URI – Uniform Resource Identifier.

² URL – Uniform Resource Locator.



GTIN (01): 09506000134352
Lot (10): ABC
Serial (21): 123456
Expiry (17): 01.12.2021



<https://id.gs1.org/01/09506000134376/10/ABC/21/123456?17=211201>

URI digitalne povezave GS1 vključuje pomembne podatke o seriji izdelka, datumu poteka uporabnosti in serijsko številko. Poleg tega lahko vsebuje še mnogo dodatnih pomembnih informacij za paciente in zdravstvene delavce, kot so navodila za uporabo, doziranje, shranjevanje, video vsebine za rokovanje ipd.

Izkušnje uporabnikov

Uporabnik zdravstvenih storitev želi verodostojne informacije o učinkovinah, sestavinah, kontraindikacijah in drugih pomembnih informacijah o zdravilu ali medicinskem pripomočku. Pacienti ali zdravstveni delavci lahko do teh informacij dostopajo z uporabo pametne naprave. S pametnim telefonom ali drugo tovrstno napravo skenirajo kodo GS1 QR na izdelku ali pakiranju, ki vsebuje GS1 Digital Link enotni identifikator vira (URI). Le-ta jih preusmeri na spletno stran proizvajalca, ki ponuja farmacevtske in medicinske izdelke.



Martin Kamenšek, GS1 Slovenija Janez Zaletel, GS1 Slovenija

Preverjanje podatkov

Zagotavljanje ustrezne identitete izdelka z Verified by GS1

Med ključnimi potrebami v teh digitalnih časih so zaupanja vredni oziroma dovolj kakovostni podatki. Prodaja izdelkov se seli na splet in spletne tržnice, kjer je pravilnost podatkov o izdelkih vedno težje preverjati. Pri tem ni dovolj, da je vsak izdelek identificiran z unikatno kodo izdelka, kot je GS1 GTIN. Potrebujemo še druge podatke.

S tem namenom globalna organizacija GS1 že nekaj let gradi platformo »GS1 Registry Platform«, v kateri se zbirajo podatki o vseh uporabljenih številkah GTIN na svetu. Pri tem aktivno sodelujejo vse lokalne organizacije GS1. Lastniki blagovnih znamk, sproti vpisujejo podatke o svojih izdelkih v lokalne registre GTIN, lokalna organizacija, kot je GS1 Slovenija, pa poskrbi, da se ti podatki v nespremenjeni obliki prenesejo v skupni globalni register GTIN. Za vsak izdelek ali njegovo pakiranje zbiramo podatke o: identifikacijski številki GTIN, nazivu blagovne znamke, opisu prodajne enote, ki poleg osnovnega naziva izdelka vsebuje možne variante izdelka, in možne oblike neto vsebine. V register se vpisujejo še podatki o globalni klasifikaciji izdelka (GPC), država oziroma regija prodaje izdelka in fotografije ali povezave do fotografij izdelka.

Od tu naprej nastopi rešitev Verified by GS1. Ta omogoča povpraševanje po GTIN v globalnem in lokalnem registru. Povprašujemo lahko preko spletnih ekranov ali

preko API. Slednje omogoča razvoj mobilnih aplikacij za preverjanje podatkov o izdelkih v registrih GS1, kar je zelo pomembno za končne potrošnike.

Verified by GS1 v praksi

S pomočjo Verified by GS1 racionaliziramo poslovne procese, odpravljamo nedoslednost podatkov in spodbujamo zaupanje potrošnikov z zagotavljanjem procesov, ki omogočajo kupovanje pristnih izdelkov. Verified by GS1 pomaga organizacijam odgovoriti na vprašanje, ali je to izdelek, za katerega mislijo, da je. Lep primer slednjega je trgovec na drobno PARKnSHOP, ki ima okoli 260 fizičnih prodajnih mest v Hong Kongu in Macau ter je zelo aktiven na področju e-trgovine. PARKnSHOP je še pred dobrim letom ročno preverjal veljavnost številke GTIN, kar je lahko trajalo nekaj dni. Z uporabo Verified by GS1 izvede trgovec danes postopke preverjanja v nekaj urah, kar pomeni,

Prednosti uporabe »Verified by GS1«

Blagovne znamke



Hitrejše uvrščanje izdelkov in hitrejši začetek prodaje



Boljša vidnost in vpogled v kakovost podatkov

Prodajalci



Krajši čas in nižji stroški pridobivanja in preverjanja podatkov



Optimizirani prodajni procesi

Kupci



Bolj zaupanja vredne informacije o izdelku



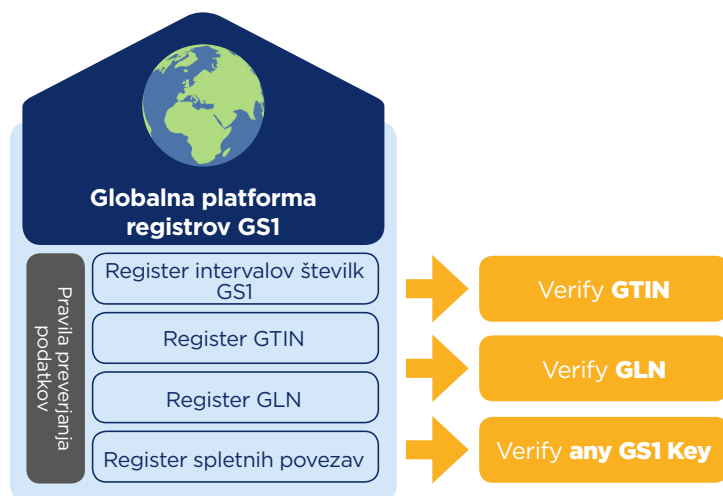
Višje zadovoljstvo in nižje število reklamacij

da lahko mnogo hitreje začne s trženjem izdelkov prek spletnih tržnic. Njihovi sezname izdelkov so točnejši, kar pomeni, da je manjša možnost, da bi spletni kupec kupil neustrezeni izdelek.

Tako kot mnogi trgovci na drobno stavi turška veriga supermarketov Migros na dostopnost najboljših možnih podatkov v funkciji nemotenega upravljanja notranjih procesov in graditve kakovostne, zaupanja vredne, zadovoljne in zveste potrošniške izkušnje. S tem namenom je podjetje pozvalo vse dobavitelje k uporabi Verified by GS1, s katerimi je mogoče lažje preverjati izdelke, ki jih prodajajo. Turško podjetje z več kot 2300 maloprodajnimi trgovinami in štirimi platformami za e-trgovino lahko na takšen način navaja zanesljivejšo podatke o izdelkih in omejuje dolžino in število poslovnih korakov za vzdrževanje točnosti podatkov v svojih sistemih. Po tej plati je Migros vedno štel med vodilne na svojem področju, saj je že v zgodnjih devetdesetih letih prejšnjega stoletja postal prvi turški trgovec na drobno, ki je na izdelke namestil črtne kode GS1 in s tem spodbudil ves turški maloprodajni sektor k uporabi standardov GS1 v preskrbovalnih verigah in posledično izboljšanje lastnih in partnerskih procesov.

Verified by GS1 uporablja celo kitajska carina, ki hitreje in natančneje obdela večjo količino različnih izdelkov ob vstopu v državo. Izdajanje carinskih deklaracij je hitrejšo, nadzor nad ponaredki je boljši. Kitajski carinski urad je z uporabo Verified by GS1 in predhodno zahtevo, da morajo biti vsi izdelki označeni s številko GS1 GTIN, zmanjšal napake po celotni verigi carinskih postopkov, do katerih prihaja v največji meri, ker uvozniki ročno vnašajo informacije o izdelkih, kar je povezano z neskladji, netočnostjo in veliko porabo časa. Čas vnosa podatkov ob carinjenju posameznega izdelka se je s pomočjo zahtevane uporabe številke GTIN, ki jo mora uvoznik vpisati v okence na elektronskem formularju, skrajšal na povprečno le 10 sekund – celoten postopek vpisovanja številnih podatkov je pred tem trajal večinoma vsaj 10 minut!

Praksa prinaša še druge prednosti. V korporaciji Johnson & Johnson so z uporabo Verified by GS1 ugotovili neskladja pri opisovanju kreme za otroke



Johnson's Baby, ki se je prodajala na različnih trgih z različno dolgimi nazivi in v raznovrstnih oblikah. Poleg tega se je pokazalo pomanjkanje aktualnih fotografij izdelkov, ki so ključne za prodajo na spletnih tržnicah. Preko internih projektov sedaj urejajo podatke svojih izdelkov, še preden jih posredujejo v registre GS1 in s tem dajo na voljo svojim kupcem preko Verified by GS1.

Nadaljnji razvoj Verified by GS1

Rešitev Verified by GS1 bo v prihodnosti poleg preverjanja podatkov o prodajnih enotah (izdelkih in njihovih pakiranjih) omogočala preverjanje podatkov lokacij (Verify GLN). Potreba po izgradnji lokalnih in globalnega registra lokacij, v katerem se bodo zbirali podatki o uporabljenih številkah GS1 GLN (Global Location Number), v svetu hitro narašča. Vedno več lokacij se označuje za različne potrebe, kot elektronska izmenjava podatkov in identifikacija lokacij, ki so jih certificirale različne certifikacijske ustanove. Takšen je certifikat IFS (International Featured Standard) za proizvodne obrate hrane. Za preverjanje identitete vseh ostalih ključev GS1 bo omogočena rešitev Verify any GS1 Key, ki bo omogočila dostop do podatkov o podeljenih intervalih številke GS1, katerih uporabo zakupijo člani GS1 v organizaciji GS1.

Verified by GS1 in Slovenija

Prva verzija storitve Verified by GS1 bo na voljo januarja 2023 in bo omogočala povpraševanje prek spletnih ekranov v globalnem registru GTIN. V letu 2023 bosta na voljo še dostop do podatkov iz lokalnega registra GTIN in dostop preko podatkovne povezave API.



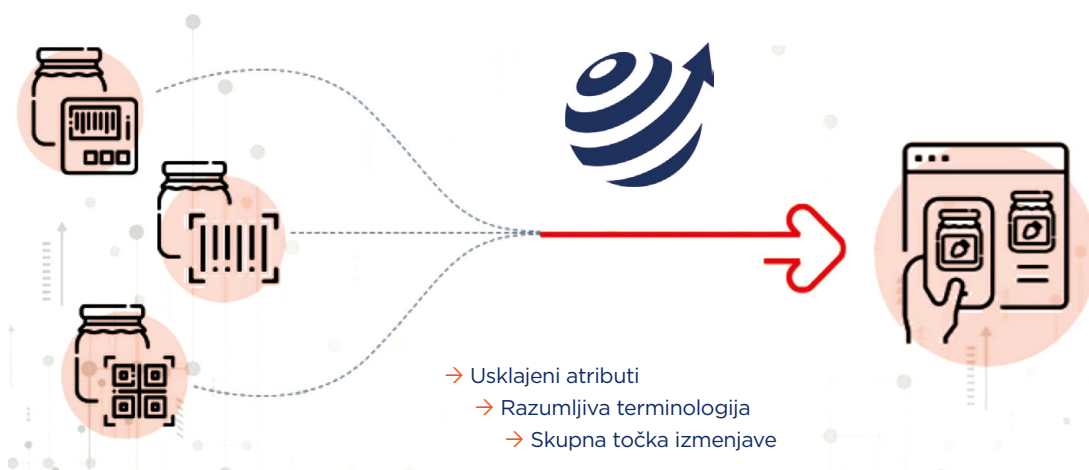
Dr. Mateja Podlogar, vodja projekta v GS1 Slovenija,
in Matej Kočar, vodja projekta v Spar Slovenija

GDSN in Spar

Globalna sinhronizacija matičnih podatkov, projekt »1. faza uvedbe GDSN v Spar Slovenija«

Spar Slovenija, za katerega sta kakovost in upravljanje matičnih podatkov izredno pomembna, se je z letošnjim letom odločil za uvedbo učinkovitejšega in v svetu že uveljavljenega standardiziranega načina sinhronizacije GS1 GDSN.

Globalni e-katalog GS1 GDSN



Kakovostni podatki prinašajo poslovnim partnerjem prihranek pri stroških, večajo učinkovitost poslovanja in pospešijo čas prihoda novega izdelka na trg. Zato je treba z večanjem števila izmenjanih informacij med poslovnimi partnerji preskrbovalne verige ter vedno večjimi zahtevami lokalnih regulatorjev, evropske zakonodaje in končnih potrošnikov več pozornosti, nameniti sinhronizaciji in dvigu kakovosti matičnih podatkov o izdelkih in pakiranjih.

Zaradi visokih zahtev potrošnikov in seveda zakonodaje (npr. Uredba o označevanju živil, Zakon o označevanju kozmetičnih izdelkov ...) postaja vse pomembnejša standardizirana izmenjava strukturiranih podatkov med samimi podjetji – B2B (npr. identifikacija prodajne enote, opis, blagovna znamka, logistični podatki idr.) ter med podjetji in končnimi kupci – B2C

(npr. sestavine, alergeni, hranilne vrednosti, prisotnost glutena, vsebnost vitaminov, varnost izdelka, razne oznake, kot so eko, zelena pika idr.).

Globalni e-katalog GS1 GDSN (Global Data Synchronization Network) zagotavlja sinhronizacijo:

- z vsemi partnerji preskrbovalne verige prek ene točke,
- vseh matičnih podatkov – B2B2C o osnovnem izdelku, vseh pakiranjih, vključno s paletami, in digitalnih vsebin (fotografije izdelkov, varnostni listi, izjave o skladnosti idr.),
- kakovostnih podatkov, saj vključuje več kakor 700 logičnih kontrol,
- vseh matičnih podatkov, ki jih zahtevajo mednarodna, evropska in nacionalna zakonodaja, med drugim:



Kaj meni o izmenjavi matičnih podatkov o izdelkih in pakiranjih ter izboljšanju njihove kakovosti s pomočjo uporabe globalnega e-kataloga izdelkov GS1 GDSN
Matej Kočar, organizator poslovnih procesov in poslovni analitik v Spar Slovenija?

»K tej usmeritvi nas niso prepričali le učinkovitejši in kakovostnejši načini izmenjave podatkov (uporaba globalnih standardov), vse večja digitalizacija poslovnih procesov ali zahteve kupcev, ampak tudi boljše in hitreje prilagajanje izredno strmi rasti števila matičnih podatkov in večanju zahtev nacionalne in evropske zakonodaje (npr. uredbe EU: 1169/2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, 2011/83/EU o pravicah potrošnikov tudi pri prodaji na daljavo, 94/62/ES

o embalaži in odpadni embalaži idr.). Dobavitelji, ki pošiljajo matične podatke o svojih izdelkih (trenutno prek portala Spar B2B oziroma po elektronski pošti), so ključni za zagotavljanje ažurnosti in kakovosti podatkov, ki se odraža v učinkovitosti preskrbovalne verige in zadovoljstvu kupca.

Tako smo k aktivni vključitvi v proces izboljšanja kakovosti in učinkovitejši sinhronizaciji matičnih podatkov o izdelkih, pakiranjih in njihovih spremembah v projekt že v prvi fazi povabili tudi naše ključne dobavitelje. Pri tem smo združili moči z neodvisno in nepridobitno organizacijo na področju mednarodnih standardov GS1 Slovenija, ki bo dobaviteljem s svojim strokovnim delom in nasveti pomagala pri zastavljenih izzivih. Tako za prihodnje leto načrtujemo množično sinhronizacijo podatkov z dobavitelji preko GS1 GDSN, saj bosta postopka vnosa in distribuiranja podatkov optimizirana oziroma standardizirana, globalni e-katalog GS1 GDSN pa zagotavlja sinhronizacijo kakovostnih in globalno dosegljivih podatkov na enoten način z vsemi partnerji preskrbovalne verige, tako domačimi kot tujimi, prek ene točke izmenjave.«

- Uredba (EU) št. 1169/2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (sestavine, alergeni, hranilne vrednosti idr.),
- Uredba (ES) št. 1223/2009 o kozmetičnih izdelkih (opis izdelka, snovi, ki povzročajo alergične reakcije, prisotnost nanomaterialov, metoda proizvodnje idr.),
- Uredba (ES) št. 94/62 o embalaži in odpadni embalaži (vrsta in GTIN povratne embalaže, vrsta, barva, masa odpadne embalaže idr.),
- strukturiranih matičnih podatkov, ki omogočajo nadaljnje tržne analize in prepoznavnost izdelkov za kupce in za potrošnike glede na želeno lastnost izdelka,
- matičnih podatkov o novih izdelkih ter o spremembah obstoječih izdelkov in pakiranj v trenutku nastanka sprememb,
- točnih in partnerjem razumljivih podatkov, kot je npr. merjenje izdelkov in njihovih pakiranj skladno s standardom GS1 GDSN, kar je pomembno z vidika logistike in uvrstitve izdelka na prodajno polico ter posledično manj ali nič težav pri prevzemu v skladišče in uvrstitvi izdelkov na police.

Ob tem globalni e-katalog GS1 GDSN zagotavlja tudi uvrščenost izdelkov v globalne blagovne skupine in s tem njihovo večjo prepoznavnost na globalnem trgu. Klasifikacija GS1 GPC (Global Product Classification) je skupni jezik za klasifikacijo. Uporablja načela modularnosti, prožnosti, logičnega in preglednega razvrščanja v skupine in generičnega opisa skupine izdelka. Organiziran je v štiristopenjsko hierarhijo. Vsako stopnjo sheme določajo pravila oziroma načela.



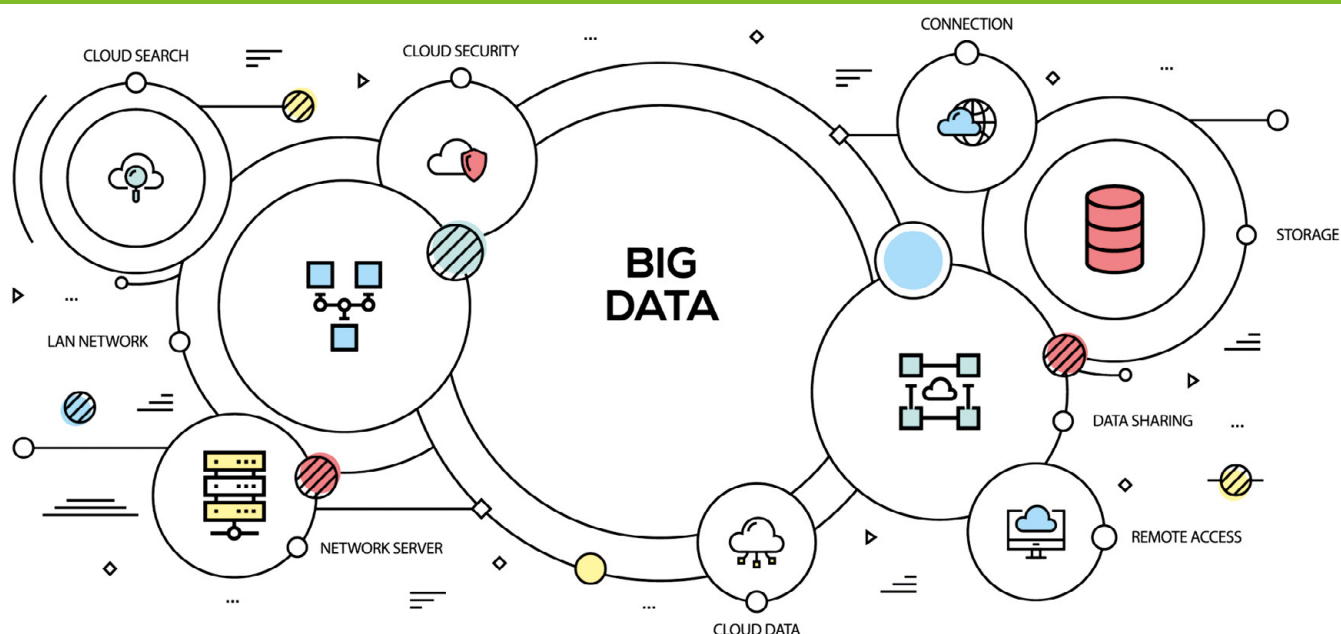


Dr. Mateja Podlogar, koordinatorica projekta na GS1 Slovenija

Projekt EU FNS-Cloud

GS1 Slovenija v družbi evropskih raziskovalcev

Cilj štiriletnega evropskega projekta FNS-Cloud, kjer smo eden od 36 partnerjev, je povezati razdrobljeno evropsko raziskovalno infrastrukturo na področju prehrane in zmanjšati vrzeli v znanju, ki zavirajo razvoj javnega zdravja in kmetijske politike. Rezultati projekta bodo prispevek živilski industriji predvsem z vidika zmanjšanja stroškov razvoja in proizvodnje. Pripomogli bodo tudi k boljši obveščenosti potrošnika in večjemu zdravju Evropejcev.



V okviru projekta FNS-Cloud GS1 Slovenija aktivno sodeluje pri izvedbi aktivnosti projekta predvsem znotraj delovnih sklopov: »FNS Data Standardisation and Interoperability«, »Use Cases« in »Demonstrators«, katerih namen je razviti napredne računalniške metodologije za delo s heterogenimi podatki o živilih, prehrani in zdravju. Podatke je treba najprej prečistiti, pripraviti za analizo, normalizirati (glede na različne sisteme opisa in klasifikacije podatkov) in nato povezati za potrebe poglobljene analize in vizualizacije rezultatov analize. Na primerih bo pokazano, zakaj so te povezave koristne in kaj je uporabnost razvite metodologije, s

katero bodo podatki tudi validirani, sistemi pa z vidika harmonizacije skupin živil poenoteni. Standardi GS1 imajo kot globalni standardi pomembno vlogo in nudijo kakovostno raven povezovanja.

GTIN (Global Trade Item Identification): Globalna trgovinska številka je edinstvena identifikacija izdelkov, saj vsak tip izdelka dobi svoj lastni GTIN. In če se nov izdelek v katerikoli pomembni lastnosti razlikuje od drugega tipa izdelka, dobi nov GTIN. GTIN se vsakemu izdelku podeli samo enkrat, in to ne glede na državo, kjer se izdelek proizvaja ali prodaja.

V ontologijo FNS Harmony, razvito v projektu, bosta vključena tudi dva standarda GS1:

- GS1 GDM (Global Data Model): globalni podatkovni model, ki s pomočjo bolj poenostavljene in usklajene izmenjave podatkov o izdelkih na svetovni ravni povečuje operativno učinkovitost za lastnike blagovnih znamk in trgovce na drobno ter izboljšuje natančnost in popolnost podatkov za potrošnike. Hkrati poenostavlja in omogoča hitrejši, cenejši in natančnejši zajem in prenos podatkov ter povečuje operativno učinkovitost lastnikov blagovnih znamk in trgovcev na drobno ter izboljšuje natančnost in popolnost podatkov za potrošnike,

in

- GPC (Global Product Classification): globalna klasifikacija izdelkov, ki omogoča razvrščanje izdelkov v globalne skupine na preprost in enoten način kjerkoli na svetu. GPC je nedvoumen svetovni poslovni jezik, ki ga razumejo vsi poslovni partnerji v preskrbovalni verigi.

Na primeru bo prikazana tudi povezava oblaka FNS z globalnim e-katalogom GS1 GDSN (Global Data Synchronization Network), ki omogoča vsem poslovnim



FNS - Cloud
Food Nutrition Security

<https://www.fns-cloud.eu/>

V projektu GS1 Slovenija sodeluje tudi s slovenskima partnerjema IJS - Institut »Jozef Stefan« in Inštitut za nutricionistiko - NUTRIS. To raziskovalno dejavnost podpira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (številka temeljnega raziskovalnega programa IJS = P2-0098 in NUTRIS P3-0395) ter raziskovalni in inovacijski program Evropske unije Obzorja 2020 (FNS-Cloud, Food Nutrition Security) (sporazum o dodelitvi sredstev 863059).

partnerjem v preskrbovalni verigi sinhronizacijo matičnih podatkov o izdelkih prek ene točke v mreži certificiranih e-katalogov GS1 GDSN. Vsem partnerjem zagotavlja dostop do enakih in točnih podatkov, kar zmanjšuje operativne stroške poslovanja.



**Več o projektu
FNS-Cloud lahko izveste
preko QR kode.**



Strokovnost,
zaupanje,
partnerstvo.

Panteon Group® je eden izmed vodilnih ponudnikov elektronskega poslovanja B2B v regiji, ki s svojim lastnim omrežjem Panteon.net®, celovitimi rešitvami in storitvami podpira poslovne procese na področju trgovine, logistike, proizvodnje, državne uprave in bančništva. Storitve in rešitve so razvite za različne velikosti uporabnikov, od multinacionalk, do enoosebnih družb, ki poslujejo v lokalnem ali mednarodnem okolju. Panteon Group® je član skupine Editel, aktivno sodeluje z GS1, globalno organizacijo za standardizacijo elektronskega poslovanja in posluje v skladu z ISO 27001.





dr. Mateja Podlogar,
vodja izobraževanja na
GS1 Slovenija



doc. dr. Patricija Bajec,
Fakulteta za pomorstvo in promet,
Univerza v Ljubljani

Akademija GS1 Slovenija

Primer dobre prakse prenosa vsebin GS1 po načelu »Train the Trainer«

Fakultete izobražujejo študente s širokim naborom znanja, ki ga nato potrebujejo na svoji delovni poti. Posamezni poklici zahtevajo specifične kompetence, ki navadno niso del rednega študijskega programa. Univerza v Ljubljani je zato naredila korak dlje z vpeljavo koncepta mikrokvalifikacij ter predavatelje v zadnjih nekaj letih »oskrbela« z metodami poučevanja, ki so osredinjene na študenta ter spodbujajo kreativnost, sposobnost sprejemanja odločitev in kritičnost.

Predavatelji na Fakulteti za pomorstvo in promet Univerze v Ljubljani s pridom uvajajo inovativne učne metode ter se obenem z različnimi pristopi trudijo vzpostavljati stik z logistično industrijo in drugimi organizacijami na področjih, kjer jim primanjkuje strokovnih kompetenc. Eno od teh področij so mednarodni standardi GS1 za identifikacijo, zajem in elektronsko izmenjavo podatkov, ki so ključnega pomena pri zagotavljanju sledljivosti izdelkov znotraj oskrbovalne verige.

Doc. dr. Patricija Bajec, visokošolska učiteljica na Fakulteti za pomorstvo in promet:

»Da bi učinkovito prenesla vsebine GS1 študentom Fakultete za pomorstvo in promet, sem se najprej udeležila strokovnih predavanj, ki jih Akademija GS1 organizira za pridobitev certifikata 1. nivoja – Razume standarde GS1. Po uspešnem certificiranju sem pridobila ustrezno znanje, da sem vsebine prenesla v učne načrte dveh predmetov, vezanih na oskrbovalne verige in distribucijsko logistiko, ter študente pripravila na certificiranje. Ena od študentk prve generacije certificiranja, ki je certifikat opravila z odliko, Veronika Slapnik, sedaj nadaljuje moje delo in študente tretjih letnikov visokošolskega programa Prometna tehnologija in transportna logistika več kot uspešno pripravlja na pridobitev certifikata. V študijskem letu 2021/22 so vsi

študenti in študentke, ki so pristopili k certificiranju, tega uspešno opravili. Da bi k certificiranju pritegnili čim več študentov in študentk, je pristop k certificiranju obvezen za vse študente in študentke tretjega letnika programa Prometna tehnologija in transportna logistika. Pridobitev certifikata predstavlja uspešno opravljanje enega od kolokvijev pri predmetu Upravljanje oskrbovalnih verig.«



Veronika Slapnik, študentka In demonstratorka:

»Standardi GS1 so ključnega pomena za vse študente, ki se bodo v prihodnosti ukvarjali s proizvodno, skladiščno in prodajno dejavnostjo. Poznavanje pravil označevanja in vsebine za oznako, kot je npr. črna koda, pozitivno učinkuje na hitrost prenosa blaga in odzivnost v oskrbovalni verigi. S pomočjo vsebine za certificiranje GS1 študentje bolje razumejo aktivnosti v oskrbovalni verigi in spoznajo pomembnost kakovostnega prenosa podatkov o izdelkih. Pridobljen certifikat GS1 Slovenija pa vidijo kot dodano vrednost pri iskanju njihove prve zaposlitve, zato so hvaležni fakulteti, da jim to omogoča.«



Izr. prof. dr. Peter Vidmar,
dekan Fakultete za pomorstvo in promet:

»Tovrstno usposabljanje in prenos znanja, t. i. Train the Trainer, ko so predstavniki GS1 prenesli znanje na predavatelje in demonstratorje fakultet, ti pa ga vsako leto znova prenašajo naprej na študente in študentke, je primer uspešnega sodelovanja fakultete z zunanjim okoljem ter učinkovitega povezovanja teorije s prakso. Fakulteta za pomorstvo in promet na ta način uspešno krepi kompetence študentov in študentk – ustrezno uvajanje standardov GS1 v poslovni proces proizvodnega, trgovskega ali logističnega podjetja – ter posledično tudi svojo prepoznavnost. Certifikat podpisan s strani mednarodne organizacije GS1 pa študentom in študentkam omogoča večjo zaposljivost tako doma kot v tujini.«

dr. Mateja Podlogar,
vodja izobraževanja na GS1 Slovenija:

»Na GS1 Slovenija smo skupaj z okoljem (gospodarstvom, sekundarnim in terciarnim izobraževanjem) prepoznali, kako pomembno je, da se uporabnost standardov GS1 prenese do mladih že med njihovim študijem. Praksa mora priti do njih, še preden oni pridejo v prakso. Tako od leta 2017 vsebine GS1 prek različnih oblik – projektni dan, delavnica, poletna šola, diplomska, magistrska naloga, hackathon, idr. – in na različne načine, tudi po načelu »Train the Trainer«, prenašamo do študentov 22 višjih, visokih šol in fakultet, s katerimi imamo dogovor o sodelovanju. Dodana vrednost za študente je tudi certifikat GS1, ki ga študenti lahko pridobijo na tovrstnih izobraževanjih. Certifikat s podpisom globalne organizacije GS1 je za študente dokaz o pridobitvi pomembnega in potrebnega znanja s področja upravljanja preskrbovalnih verig ter jim omogoča večjo zaposljivost doma in v tujini.



**Več o izobraževanju
dijakov in študentov
lahko preberete na
spletnem mestu, ki je
dosegljivo prek kode:**





Ira Vresk



Karmen Balantič



Barbara Pristavec

GS1 Slovenija
01 589 83 20
info@gs1si.org

Koristne informacije za člane GS1 Slovenija

Ira Vresk

Skrb za okolje: eRačun

V GS1 Slovenija smo letos izvedli akcijo, ki smo jo poimenovali »**Želite prejemati eRačun?**« in z njo naslovili trend brezpapirnega in okolju prijaznega poslovanja. Vabimo vas, da se nam pri teh prizadevanjih pridružite in se odločite za prejemanje elektronskih računov. Če želite prejemati eRačune preko portala bizBox ali na elektronski naslov, poskenirajte kodo in prenesite obrazec za prejemanje eRačuna.11



Za dodatna pojasnila nam pišite na elektronski naslov: racuni@gs1si.org ali nas pokličite na telefonsko številko 01 58 98 324.

Karmen Balantič

Verifikacija kode

Da se učinkovito izognemo težavam zaradi neberljivih kodnih simbolov v okolju skeniranja, je priporočljiva predhodna kontrola, saj je le tako mogoče zagotoviti, da neustrezna črna koda ne vstopa v preskrbovalno verigo.

Postopek preverjanja ustreznosti črtne kode in 2D kode imenujemo verifikacija. Kodni simboli, ki pri verifikaciji dosežejo oceno »ustrezno«, so zagotovilo, da pri skeniranju kode ne bo težav.

V GS1 Slovenija že vrsto let izdajamo kratka in tehnična poročila, preteklo leto pa smo v naš nabor storitev dodali tudi TRIS-poročila.

Kratko poročilo verifikacije podaja informacijo o skladnosti kodiranja s pravili GS1 za posamezni tip enote. Z njim lahko v slovenskem okolju izkažete ustreznost kodiranja.

Tehnično poročilo verifikacije poleg analize napak vsebuje tudi napotke za popravke, ki bodo omogočili izboljšanje kodnega simbola.

TRIS-poročilo je posebno tehnično poročilo verifikacije, ki vključuje kontrolo črtne kode za vse ravni pakiranja enot. Tako boste lahko najbolj enostavno preverili ustreznost vseh kodnih simbolov za celotno hierarhijo pakiranja.

Novi člani – ne pozabite izkoristiti verifikacije!

Vsi novi člani GS1 Slovenija imate na voljo, da izkoristite izdelavo dveh kratkih poročil ali izdelavo enega TRIS-poročila brez doplačila. Ugodnost lahko izkoristite v prvem letu od včlanitve! Pišite nam na podpora@gs1si.org.

Barbara Pristavec

Uvodno izobraževanje za nove člane

Novi člani in nove kontaktne osebe, poskrbite za dober začetek in se udeležite uvodnega izobraževanja! Da zagotovimo lažje in kakovostnejše upoštevanje standardov in zahtev sistema GS1, je od 1. 7. 2022 udeležba na Uvodnem seminarju postala obveznost članstva.

S podpisom pristopne izjave ali zahteve za spremembo kontaktne osebe so od letošnjega julija novi člani GS1 ali nove kontaktne osebe zavezani k udeležbi na uvodnem seminarju v roku treh mesecev od podpisa izjave, storitev je prve tri mesece od včlanitve oziroma spremembe glavne kontaktne osebe vključena v pristopnino.

Izkoristite pravico do uvodnega izobraževanja in hkrati izpolnite obveznost članstva v GS1 Slovenija.

Uvodna izobraževanja izvajamo mesečno v obliki spletnega seminarja, vsake tri mesece pa je na voljo tudi izvedba v fizični obliki za vse, ki bi nas raje spoznali osebno v prostorih GS1 Slovenija. Na spletni strani je vedno več



možnih terminov za prijavo, da si lažje zagotovite udeležbo. Lepo vas vabimo v našo družbo, da vas spoznamo in odgovorimo na vaša vprašanja!

Več informacij vedno najdete na naši spletni strani



Barbara Pristavec

Moj GS1 in obvezen vpis vseh uporabljenih števil

Člani GS1 Slovenija lahko dostopate do portala za člane – Moj GS1, v katerem lahko spremljate in urejate podatke o članstvu in dodeljenih številkah GS1.

V letu 2022 smo vzpostavili nov sistem prijave uporabnikov, ki omogoča več uporabniških računov na člana, hkrati pa prenovili spletno rešitev Register izdelkov – števil GTIN, ki omogoča vpisovanje in urejanje vseh uporabljenih identifikacijskih števil GS1 GTIN.

Spomnimo vas na obveznost ažuriranega posredovanja podatkov vseh uporabljenih števil GS1 v Register, hkrati pa sporočamo, da imate sedaj na voljo tudi uvoz podatkov preko datoteke Excel in/ali povezav API. S tem načinom lahko prenesete večje število podatkov hkrati. Za dodatne informacije in vsa vprašanja nas kontaktirajte na: mojgs1@gs1si.org.

Barbara Pristavec

Izobraževanje po meri podjetja

Globalni jezik poslovanja govorimo v raznovrstnih gospodarskih panogah, ki pa zahtevajo specifične posameznega področja. Strokovnjaki upravljanja globalnih preskrbovalnih verig bomo radi prisluhnili vašim izzivom, prilagodili izobraževanje in svetovali vam in vašim zaposlenim v podjetju. Tako spoznavamo problematiko, s katero se srečujejo naši člani, raziščemo dobre prakse in svetujemo pri digitalizaciji in avtomatizaciji vaših procesov.

Izobraževanja ali svetovanja lahko organiziramo v poslovnih prostorih GS1 Slovenija ali pa nas povabite v vaše podjetje.

Kontaktirajte nas na izobrazevanje@gs1si.org.



T: +386 (0)40 522 828
E: info@k2plus.si
I: www.k2plus.si

VIZITKE, DOPISI,
PROSPEKTI, LETAKI,
BROŠURE, KNJIGE,
SAMOKOPIRNI BLOKI,
KUVERTE, PLAKATI,
PROMOCIJSKE ŠTENE, ROLL-UP
STOJALA, OZNAČEVALNE TABLE,
REKLAMNI NAPISI, CERADNA
PLATNA, CD-DVD TISK, USB
KLJUČKI - POTISK IN
SNEMANJE, OBLIKOVANJE,
INTERNET, SPLETNA
TISKARNA...



Offset tisk



Digitalni tisk



Velikoformatni
XXL tisk



Reklamni sistemi
in pripomočki



CNC izrezi



Tisk in snemanje
CD/DVD in USB



Kadrovske spremembe

Zamenjava na vrhu GS1

Miguel A. Lopera, dolgoletni predsednik in generalni direktor GS1, je 30. junija 2022 odstopil vodstveno žezlo Renaudu de Barbuatu, ki je pred tem zasedal mesto operativnega direktorja GS1. Neprofitna organizacija GS1 je tako po skoraj dvajsetih letih izjemnega vodenja ter sodelovanja z različnimi industrijskimi skupnostmi dobila novega predsednika in izvršnega direktorja.

Miguel A. Lopera je leta 2003 zapustil družbo Procter & Gamble in se pridružil GS1. Pod njegovim vodstvom se je GS1 razširil in dobil predstavništva v številnih državah po vsem svetu. Bil je promotor novih standardov in nadgradnje starih. Pod njegovim vodstvom je prišlo do združitve EAN International in UCC, oblikovani so bili novi standardi za RFID in izmenjavo podatkov, vzpostavljena je bila mreža GDSN kot globalna storitev za izmenjavo podatkov o izdelkih, začela se je izvajati storitev GS1 Global Healthcare. Miguel je dal pobudo še za digitalno preobrazbo GS1 z globalnimi registri in pobudo za globalni prehod na 2D kode.

Kathryn Wengel, izvršna podpredsednica in vodja globalne dobavne verige v družbi Johnson & Johnson ter predsednica upravnega odbora GS1, je ob zamenjavi vodstva poudarila: »Miguel je vodil dve desetletji trajajočo evolucijo, ki je pripeljala GS1 do resnično globalno uspešnega združenja, poučeval je številne voditelje lokalnih izpostav GS1 ter vedno skrbel za najvišjo raven delovanja in pričakovanj znotraj naše skupnosti. Njegova energija in predanost sta bili neizmerni, zato gre njegovemu delu in trajnemu prispevku globoka zahvala. Hkrati me neizmerno veseli, da Miguel ostaja strateški svetovalec GS1.«

Renaud de Barbuat se je družbi GS1 pridružil leta 2019 kot operativni direktor. Pred tem je opravljal funkcijo informacijskega direktorja v družbi Carrefour, bil je član upravnega odbora GS1, podpredsednik upravnega odbora GS1 ter ključni zagovornik standardov GS1 in vpliva, ki ga ima organizacija GS1 v svetovnem merilu. Kathryn Wengel je dodala: »Renaud je kot operativni direktor GS1 vodil izvajanje novega triletnega načrta, globalnih programov za industrijo in izdelke, vodil posodobitev registra GS1 ter predsedoval odboru mreže GDSN. Kljub svetovni pandemiji ni nikoli omahoval pri krepitevi našega poslanstva in



Miguel A. Lopera in njegov naslednik Renaud de Barbuat (desno)

operativnega delovanja. Kot vodja, ki je usmerjen v digitalno tehnologijo, je v dobrem položaju, da zagotovi GS1 vodilno vlogo v digitalnem svetu. Zato se v imenu upravnega odbora veselimo prihodnosti z njim na čelu, saj bo gradil naše nadaljnje poslanstvo na trdnih temeljih in povečeval vpliv GS1 na vseh področjih delovanja.«

Utrinki iz leta 2022



Dr. Gordana Kalan Živčec
na zasedanju GS1 Healthcare

Ni digitalizacije brez standardizacije!

Na plenarnem zasedanju na temo zdravstvenega varstva, ki ga je organizirala krovna organizacija GS1, je panel na temo en izdelek – ena koda vodila ambasadorica za zdravstvo pri GS1 Slovenija, dr. Gordana Kalan Živčec. Na predstavitvi pod delovnim naslovom »Pomembnost ene črtni kode pri izdelkih za zdravstveno oskrbo« je skupaj s kolegi iz tujine predstavila izzive in rešitve na področju digitalizacije in standardizacije na zdravstvenem področju. Zasedanje je spremljalo več kot 550 udeležencev iz 80 držav.

Digitalizacija Splošne bolnišnice Novo mesto

GS1 Slovenija in Splošna bolnišnica Novo mesto sta podpisala dogovor o sodelovanju na področju uvajanja digitalizacije, ki bo s pomočjo standardizacije in optimizacije olajšala delo zdravstvenega osebja. Pogodbo o sodelovanju sta podpisali Zdenka Konda, direktorica GS1 Slovenija, in prva dama Splošne bolnišnice Novo mesto Milena Kramar Zupan.

Milena Kramar Zupan
in Zdenka Konda



Regionalni forum v Amsterdamu



Oktobra je potekal regionalni forum GS1 in Europe, ki ga je gostila ekipa GS1 Nizozemska. Foruma v Amsterdamu smo se udeležili tudi predstavniki GS1 Slovenija. Številnim predavanjem so z zanimanjem sledili preko spleta sodelavci iz Ljubljane.

Ekipa GS1 Slovenija v Amsterdamu



Branko Šafarič, GS1 Slovenija

Kolumna

O čem se pogovarjajo stare mame?

O zdravju? Tudi. O potomcih? Včasih. O sosedih? Pogosto. O ogrevanju? 100 %!

Ena od glavnih tem v vsakodnevnih pogovorih je perspektiva ogrevanja. Niso se strahotno podražili samo sistemski energenti, kot so plin, goriva ali elektrika, svoj lonček so pristavili tudi dobavitelji drv. Seveda, saj je povpraševanje po sekundarnih virih večje. V nekaterih krogih poznan fizik po imenu Kardashev, ki na srečo nima najmanjše zveze s Kardashianovimi, je nekoč definiral razvoj civilizacije, in to v treh stopnjah, od katerih je prva ta, da se v celoti izkoristijo vse energetske možnosti posameznega planeta, preden se preide na boljše vire, kot je uporaba zvezde v lastnem osončju – sonca in naprej proti galaktičnemu viru črne luknje. Po tej definiciji mi še zdaleč nismo niti na prvi stopnji, pa že imamo težave.

Slikovit primer predstavlja nasedla ladja v Panamskem prekopu. Ne samo, da je tovar z ladje zaostajal, blokada prekopa je povzročila neznansko gnečo, pravi pravcati prometni (ladijski?) zamašek in težave z dobavo neštetih komponent. Ta primer je odlično pokazal, na kako tankem ledu stoji globalna logistika. Ves svet se je ukvarjal z eno ladjo! ENO ladjo. Kaj bi šele bilo, če bi bila zadeva nekoliko širša? Pa ne mislim na širino kanala, ampak na problem. Kaj se zgodi, ko se v zaporedje vključijo druge komponente, kot je, denimo, epidemija? Ali izredne razmere? Ali kakšna vojna? Ali vremenske težave?

Ah, kakšen naključje, pa saj vse to že imamo! Epidemija Covid nam je spremenila življenje in mnoge poslovne procese, ovirala transportne poti, omejila človeške vire, proizvodnjo, ki jo je marsikje tudi povsem zaustavila. Vsi se spomnimo ali tudi akutno zavedamo težave s pomanjkanjem elektronskih komponent – čipov. Zaradi njih je bila omejena prodaja računalnikov in tudi nekoč enostaven nakup novega avtomobila ni bil več tako zelo enostaven. Zaradi enega mikroprocesorja ni bilo moč prodati celega računalnika! Zgodb take vrste je ogromno in vsak, ki spremlja novice, se spomni kakšne.

Kitajska, ki je glavni proizvajalec praktično vsega potrošniškega blaga, je imela poleg Covida dodatne restrikcije pri porabi energije, tako plina kot drugih energentov. Deloma zaradi ekoloških (tu beremo davčnih) razlogov po zmanjšanju izpustov, a deloma

tudi zaradi omejitev z energijo. Za povrhu je letos tam še strahotno primanjkovalo vode, ko so tudi največje reke znale pokazati svoje dno. Posledično je bilo okrnjeno pridobivanje električne energije. Brez nje ni bilo proizvodnje ... in tako se obrne nova zanka spirale. Ne nazadnje je tu še famozna nevidna roka prostega trga, ki povzroča, da je vrednost investicije pomembnejša od strateškega pomena, kot sta samooskrba in neodvisnost.

Na koncu pridejo še avtokratske ambicije, ki pripeljejo do vojne v Ukrajini, ki pridela eno tretjino svetovne proizvodnje žita in sončnega olja, posledično pa to vpliva na množico industrij povsod. Tudi optimistične napovedi o drugačnih virih energije, kot je, denimo vodik, kjer napovedujejo, da bo v naslednjih desetih letih vsaj 20 odstotkov vlakov imelo pogon na vodik, niso dovolj. Ali fuzijski reaktorji, ki so že vsaj zadnjih 30 let vsako leto za 50 let v prihodnosti. Kaj si lahko pomagamo z električnimi avtomobili, ko pa ni omrežne elektrike? A to so debate za drugje.

Kako sploh sta energija in globalna proizvodnja povezani z GS1? Če je sistem standardov kjerkoli res uporaben, je to v logistiki, zato je tudi ključnega pomena za delovanje preskrbovalnih verig. Motnje v preskrbovalnih verigah se ne samo seštevajo, ampak množijo, saj majhen zaostanek lahko preraste v zelo velik problem. Zato je tudi pomembno, da se udeleženci preskrbovalnih verig držijo istih pravil, sicer so motnje samo še večje. S stališča dobre prakse je uporaba standardov GS1 za zagotavljanje sledljivosti blaga v preskrbovalnih verigah toliko pomembnejša prav v kriznih razmerah, saj vsaj malo olajšajo dnevne težave.

Tako zaporedje dogodkov, ki krizo poglobljajo in podaljšujejo, hkrati tudi pokaže vse napake v poslovnih procesih, zato je zdaj priložnost za analizo in izboljšavo. Na žalost pa so dejstva drugačna: po mnogih letih nekega optimizma, ko se je začelo res delati na ekološko čistih virih energije, se začenja obdobje improvizacij, ponovnega odpiranja rudnikov premoga in njegove uporabe. Po mojem prepričanju je najboljša pot pri prehodu do vodika in fuzijskih reaktorjev preizkušena jedrska energija. Samo namesto urana bi morali uporabiti torij. A kdo ve, kateri so razlogi, da se to ne zgodi.



Sledite GS1 Slovenija na družbenih omrežjih